

פְּרֻשֵׁת שְׁמִינִי

א וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְגו'. ר' יצחק פתח, ^א בְּרֵן יַחַד כְּכַבִּי בְקָר וִירִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. זָכַאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא ב"ה יְהִיב לֹון אֹרְיִיתָא קְדִישָׁא, חֲדוּתָא דְכָלָא, חֲדוּתָא דְקַב"ה, ^א וְאַטְיִילוּתָא דִּילִיָּה, דְּכַתִּיב, ^א וְאַהֲיָה שְׁעִשׂוּעִים יוֹם יוֹם. וְאַוְרִייתָא בְּכָלָא, חַד שְׁמָא קְדִישָׁא אִיהִי דְקַב"ה. וּבְאַוְרִייתָא אַתְבְּרִי עֲלֵמָא, דְּכַתִּיב, ^א וְאַהֲיָה אֲצֵלוּ אֲמוֹן, אַל תִּקְרִי אֲמוֹן אֶלָּא אֹמוֹן.

ב וּבְאַוְרִייתָא אַתְבְּרִי ב"נ, הַה"ד ^א וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. אָמַר קוּדְשָׁא ב"ה לְאַוְרִייתָא, בְּעֵינָא לְמַבְרִי אָדָם. אָמְרָה קַמִּיה, הַאי ב"נ זְמִין לְמַחְטִי וּלְאַרְגָּזָא קַמָּךְ, אִי לָא תַּאֲרִיךְ רוּגְוֹךְ עֲלִיָּה, הִיךְ יָקוּם בְּעֲלֵמָא. אָמַר לָהּ, אָנָּא וְאַתְּ נֹוֹקִים לִיָּה בְּעֲלֵמָא, ^א דְּהָא לָאוּ לְמַגְנָא דְאַתְקְרִינָא אַרְךָ ^א אֲפִים.

ג רַבִּי חִיָּא אָמַר, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעַל פְּהָ אֹוֹקְמוּהָ לִיָּה לְב"נ בְּעֲלֵמָא, הַה"ד נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ כְּדִמוּתֵינוּ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר מְהֵכָא, ^א אַתְ אֲשֶׁר

חֲלוּפֵי גְרַסָּאוֹת

א טיילותא. ב שמא דקב"ה וליג כלא חד וליג קדישא אייהי. ג לארגוזא וליג למחטי. ד אקרינא. ה מוסיף אפיס דהא כל זמנא דישתדלון באורייתא מתקיימי בעלמא.

מסורת הזהר

א (ויקרא ט) בהשמטות רנח: לו: לח. ב (איוב לח) ב"ב כט צ"ד. ג (משלי ח) תולדות א צ"ד. ד (שם) שם. ה (בראשית א) תרומה רפו צ"ג. ו (קהלת ב) חלק ג' קסח. קצב.

דרך אמת א] שיעשוע שלו. ב] לא לחנם נקראתי ארך אפיס.

באורייתא אתברי בר נש

אל התורה. רוצה אני לברוא אדם. אמרה לפניו, אדם הזה עתיד לחטוא ולהרגיז אותך. אם לא תאריך אפך עליו, איך יתקיים בעולם. אמר לה, אני ואת נעמיד אותו בעולם. כי לא לחנם אני נקרא ארך אפיס.^א

ג ר' חייא אמר וכו': רח"א, תורה שבכתב, שהיא ז"א, ותורה שבעל פה, שהיא המלכות. העמידו את האדם בעולם. זהו שכתוב, נעשה אדם בצלמנו כדמותינו, שכתוב, לשון רבים. רבי יוסי אמר, זה נשמע מכאן, את אשר כבר עשוהו. עשוהו ודאי, דהיינו לשון רבים, וזה הוא צלם ודמות שעשו שניהם את האדם, צלם בדכר, שהוא ז"א הנקרא צלם. דמות

הסולם

מאמר

א) ויהי ביום השמיני וגו': ר' יצחק פתח, ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלקים. אשריהם ישראל שהקב"ה נתן להם התורה הקדושה, שהיא שמחת הכל, שמחת הקב"ה, ומקום טיול שלו. שכתוב, ואהיה שעשועים יום יום. וכל התורה היא שם אחד קדוש של הקב"ה. ובהתורה נברא העולם. שכתוב, ואהיה אצלו אמון, אל תקרא אמון, אלא אומן, שהיתה כלי אומנות שלו לבריאת העולם.

ב) ובאורייתא אתברי בר נש וכו': ובהתורה נברא האדם. ז"ש, ויאמר אלקים נעשה אדם. שכתוב, לשון רבים, אמר הקב"ה (דפרי"י דף ל"ה ע"ב) ע"י ברכת שלום עה"ת מאמר קמו

ב

שמיני

כָּבֵד עֲשׂוּהוּ, עֲשׂוּהוּ וְדַאי. וְדַא הוּא צְלָם וְדַמּוּת, צְלָם: בְּדַכּוּרָא. דַּמּוּת: בְּנוֹקְבָא וְעַד שִׁירוּתָא דְאוּרִייתָא ב', וְאוֹקְמוּהָ.

ד) ר' יצחק אָמַר, מִפְּנֵי מַה ב' פְּתִיחָא וּסְתִימָא. אֲלֵא, בְּשַׁעְתָּא דְבִינָא אֲתִי לְאַתְחַבְרָא בְּאוּרִייתָא, תְּרִי הִיא פְּתִיחָא לְקַבְלָא לִיה, וְלֹא שְׁתַּתְּפָא בְּתַדִּיה. וּבְשַׁעְתָּא דְבִינָא, סְתִים עֵינֵי מִנָּה, וְיַהֲדָ לְאַרְחָא אַחְרָא, תְּרִי הִיא סְתִימָא, מִסְטְרָא אַחְרָא. וְכַד"א, אִם יוֹם תַּעֲזֹבְנִי יוֹמִים אֲעֹזְבְךָ. וְלֹא יִשְׁכַּח פְּתַחָא, עַד דִּיתוּב לְאַתְחַבְרָא בְּהַ בְּאוּרִייתָא אֲנִפִין בְּאַנְפִין, וְלֹא יִתְנַשֵּׁי מִנָּה. וְעַד אוּרִייתָא פְּתַחְתָּ קָמִי בְּנִי נִשָּׂא וְאַכְרְזָא וְקָרִי לְהוֹן אֲלֵיכֶם אִישִׁים אַקְרָא וְגו' וּכְתִיב בְּרֹאשׁ הוֹמִיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים בְּעִיר אֲמָרִיהָ תֹאמַר.

ה) ר' יהודה אָמַר, ב' תְּרִין גְּגִין, וְחַד דְּאַחִיד לֹון. מֵאִי קָא מִיָּרִי. אֲלֵא חַד לְשִׁמְיָא וְחַד לְאַרְעָא, וְקַב"ה אֲחִיד וְקַבִּיל לֹון.

ו) ר' אלעזר אָמַר, ג' וְנְהוּרִין אֵינּוֹן עֲלֵאִין קְדִישִׁין, דְּאַחִידִין פְּתָדָא, וְאֵינּוֹן קְלָלָא דְאוּרִייתָא, וְאַלִין פְּתַחִין פְּתַחָא לְכָלָא. פְּתַחִין פְּתַחָא לְמַהִימְנוּתָא, וְאַלִין בֵּיתָא דְכָלָא. וְעַל דָּא בֵּית אַקְרוּ, דְאַלִין אֵינּוֹן בֵּיתָא. וּבַג"כ שִׁירוּתָא דְאוּרִייתָא ב'. דְהָא הִיא אוּרִייתָא הָי אֲסוּוּתָא דְעֲלָמָא.

ז) וּבַג"כ, מֵאִן דְאַשְׁתַּדַּל בְּאוּרִייתָא, כְּאַלוּ אֲשְׁתַּדַּל יְבִיה בְּשִׁמְיָא קְדִישָׁא.

מסורת הזהר

ז) (משלי ז) תקונים חדשים צ"ט ט"ד ש"ז, ח) (שם א) תרומה רצג צ"מ.

חלופי גרסאות

ו ל"ג מן כד"א עד ולא, ז נהרין; צדדין, ח אלין. ט הוי בית ואסותא; ביה הוי אסותא; הוי ואסותא. י ל"ג ביה.

מאמר

הסולם

באורייתא אתברי בר נש

ה) ר' יהודה אָמַר וכו': ר"א, ב' היא צורת שני גגות, וקו אחד המחברם. מה זאת אומרת. אלא גג אחד למעלה לשמים, שהם ז"א, גג אחד למטה לארץ, שהיא המלכות, והקב"ה, שהוא יסוד, אחוז בהם ומקבל אותם.

ו) רבי אלעזר אָמַר וכו': ר"א, ג' אורתי עליונים קדושים הם, דהיינו ג' קוין, האתונים יחד, והם כלל התורה, והם פותחים פתחים לכל, פותחים פתחים ומשפיעים אל האמונה, שהיא מלכות, והם בית לכל. ועל כן נקראים בית, כי אלו ג' קוין שבב', הדומים על ג' קוין דז"א, הם בית. ומשום זה התחלת התורה היא ב', כי היא התורה, והיא רפואת העולם.

ז) ובגין כך מאן וכו': ומשום זה, מי שעוסק בתורה, כאלו עוסק בשם הקדוש. והנה למדנו, שהתורה כולה, היא שם קדוש עליון אחד, ומשום שהיא שם קדוש, היא מתחילה בב', שהיא כלל השם הקדוש, דהיינו ג' ווין שבסוד ויסע ויבא ויט, שהם ג' קוין דז"א, כנ"ל

דמות בנוקבא, שהיא המלכות הנקראת דמות. והטעם של המלה צ"מ נתבאר (לעיל בהקסה"ז) אות רלו ד"ה דכתיב ע"ש), והמלכות נקראת דמות, שהיא מלשון דממה, מטעם שאין לה מעצמה כלום אלא מה שמקבלת מז"א. ונשמח אדם נולדה מזווג ז"א ומלכות, ע"כ נאמר בצלמנו כדמותינו. וע"כ התחלת התורה היא ב', שהיא רומזת על ז"א ומלכות. והעמידנה.

ד) ר' יצחק אָמַר וכו': ר"א, מפני מה הב' פתוחה מצד אחד וסתומה מצד אחד. ומשיב, אלא בשעה שאדם בא להתחבר בתורה, הרי היא פתוחה לקבלו ולהשתתף עמו. ובשעה שאדם סוגר את עיניו ממנה, והולך לדרך אחר, הרי היא סתומה מצד האחר, כמו הב', כש"א, אם יום תעזובני יומים אעזובך, ולא ימצא פתח עד שישוב ויתחבר בהתורה פנים בפנים, ולא ימוש ממנה. וע"כ התורה פותחת לקרוא בני אדם ומכרזת וקוראת אותם, אליכם אישים אקרא וגו'. וכתוב, בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר.

(דפווי דף ל"ה ע"ב *) דף ל"ז ע"א

שמיני

וְהָא אַתְמָר, דְּאוֹרֵיטָא כְּלָא, יַחַד שְׁמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה יֵאֵיהִי. וּבְגִין דְּאֵיהִי שְׁמָא קְדִישָׁא, פִּתְחָא בְּבֵית, דְּאֵיהִי פְּלִלְא דְשְׁמָא קְדִישָׁא, בְּתַלְת קְשָׁרֵי מְהִימְנוּתָא.

(ח) ת"ח, כָּל אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרֵיטָא, מִתְדַבְּקִין בֵּיהּ בְּקַב"ה, וּמִתְעַטְרֵי בְּעֵטְרֵי דְּאוֹרֵיטָא, וְאִתְרַחֲמוּ לְעֵילָא וְתַתָּא, וְקַב"ה אוֹשִׁיט לֹון וְיִמְיִנְהָ. כ"ש אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרֵיטָא נְמִי בְּלִילְיָא, וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּאֵינּוֹן מִשְׁתַּתְּפִי בְּשִׁכְיִנְתָּא וְאִתְחַבְּרוּ כְּתָא. וְכַד אֲתֵי צְפָרָא, קַב"ה מְעַטֵּר לְהוּ בְּתַד חוּטָא דְּחֶסֶד, לְאַשְׁתַּמוּדְעָא בֵּין עֲלָאִין וְתַתָּאִין.

(ט) וְכָל אֵינּוֹן כְּכַבֵּי צְפָרָא, בְּשַׁעְתָּא דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל וְכָל אֵינּוֹן דְּלַעָאן בְּאוֹרֵיטָא, אֲתָאן לְאַתְחַזְּאָה קָמִי מַלְכָּא, כְּלֵהוּ מְזַמְרֵי כְּתָא, הַה"ד בְּרִין יַחַד כְּכַבֵּי בְּקָר וְיִרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מְאִי וְיִרְיעוּ. כד"א, רועה התרועעה הארץ. דְּאֵינּוֹן דִּינִין מִתְבְּרִין, וְאַתְבְּרוּ כְּלֵהוּ מְקָמֵי בְּקָר, פִּד אֲתַעֵר בְּקָר בְּעֵלְמָא, כד"א, וְיִשְׁפֹּם אַבְרָהָם בְּבְּקָר. וְע"ד וְיִרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

(י) ר' אֲלַעְזָר הָוָה אֲזִיל בְּאוֹרְחָא, אֲשַׁכְחִיהָ לְר' פִּנְחָס בֶּן יֵאִיר דְּהָוָה אֲתֵי, גָּעָא חֲמַרְיָה. א"ר פִּנְחָס, וְדַאי ר' בְּקִלָּא דְּחֶדְוֹתָא דְּחֲמַרָא, חֲמִינָא וְאַנְפִּין חֲדָתִין יִשְׁתַּכְחֹון הָכָא. פִּינּוֹן דְּנַפְק מִבְּתַר עֲנַפּוּי דְּטוֹרָא, תָּמָא לִיָּה לְר' יֵאִיר

מסורת הזהר
 (י) (ישעיה כד) חלק ג' כב: תקוני זהר ת"יג כח: (י) (בראשית כב) תרומה רסו צ"ז.
 ח' ל"ג חר. ל הוי. ח שמא וליג כללא. נ מוסיף ימיניה וקב"ה ארשים לון. ט בכ"י. ע ביה. פ ואתער וליג כד. צ מוסיף בבקר ויחבש את חמורו. ק ל"ג והוה אתו. ר בטקולא. ש חמית. ת ל"ג אנפין חדתיין ישתכחון הכא.
 דרך אמת ג' בשקול שמחת החמור ראית. ר"ל ראית חמור א' שבא לנגדך ולכן אתה שמח וצועק. דן מיד שיצא מאחוריו ראשי ההר מתפשטים באורך מעצם ההר כענפים המתפשטים מעצם האילן וראה שר"א בא לנגדו וירכב על החמור.

הסולם

מאמר
 (כנ"ל בשלח אות קע"ג) שהם ג' קשרים המשפיעים על האמונה, שהיא המלכות.
 (ח) ת"ח כ"ל אינון וכו': בוא וראה, כל אלו העוסקים בתורה, מתדבקים בהקב"ה, ומתעטרים בעטרות התורה, ואהובים למעלה ולמטה, והקב"ה מושיט להם ימינו, שהוא חסד. ומכל שכן אותם שעוסקים בתורה גם בלילה, שהעמידו, שהם משתתפים בשכינה ומתחברים יחד. וכשבא הבקר, הקב"ה מעטר אותם בחוט אחד של חסד, שיהיו נודעים בין העליונים ובין התחתונים.
 (ט) וכ"ל אינון כוכבי וכו': וכל אלו כוכבי בקר, בשעה שכנסת ישראל, שהיא המלכות, וכל אלו העוסקים בתורה באים להראות לפני המלך, ז"א, כולם מזמרים ביחד. ז"ש ברוך כוכבי בקר ויריעו כל בני אלקים. מהו ויריעו. הוא כש"א, רועה התרועעה הארץ. דהיינו לשון שבירה. כי אלו הדינים, הנקודאים בני אלקים, נשברים, וכולם (דפו"י דף ל"ז ע"א)

כאורייתא אתברי בר נש
 נשברים לפני הבקר, בעת שמתעורר הבקר בעולם, שהוא הארת החסד ז"א. כש"א וישכם אברהם בבקר. ואברהם הוא חסד. וע"כ ויריעו כל בני אלקים.

מאמר ציון וירושלים
 (י) רבי אלעזר הוה וכו': ר' אלעזר היה הולך בדרך, מצא את ר' פנחס בן יאיר שהיה בא, וחמורו היה נוער. אמר ר' פנחס, בקולו השמח של החמור, אני רואה ודאי שפנים חדשות תמצאנה כאן. כיון שיצא מאחורי אגפיו של ההר, ראה את ר' אלעזר שהיה בא, אמר, ודאי קול שמחת החסוד נתקיים. ירד ר' אלעזר אליו ונשק אותו. אמר לו, אם נאות אתה להתחבר עמי בדרך אחד, נלך ונתחבר יחד. ואם לא, קח דרכך ולך. אמר לו, ודאי כנגדך הלכתי, כיון שמצאתי אותך, אלך אחרך ונתחבר יחד. טוּפְסָא, פירושו רצון. כי תרגום, אל תאבה, הוא, אל תפוס

ד

שמיני

אלעזר דתהו אתי. אמר, ודאי ב' קלא דתדוונתא אשתלים. נחת ר' אלעזר לגביה, ונשיק ליה, א"ל אי טופסא דארקא, חד לגבך, יגזיל ונתחבר פתך. ודאי לאו טול ארתך וזיל. א"ל, ודאי לקבלך אזילנא, פיון דאשפתנא לך, איזיל אבתרך ונתחבר פתך.

י' פתח רבי פנתס ואמר, י' ברכך י' מציון וראה בטוב וגו'. ברכך י' מציון, מ"ט מציון. בגין דהא מתמן נפקי ברכאן לכלא. הה"ד פי שם צוה י' את הברכה חיים עד העולם. ובג"כ ברכך י' מציון, ודעה מתמן נפקי ברכאן לכלא. וראה בטוב ירושלים, דבגיני ציון ירושלים אתברכא, דכיון דציון אתמלי ברכאן, פדין ירושלים אתברכא, ואשתכחו בה רחמים. וכד ירושלים אתברכא, כל עמא אתברכא.

י"ב כל ימי חייך, דלא יתחזי קשת ביומך, כמה לאבוך. ועל דא וראה בטוב ירושלים כל ימי חייך. וראה בנים לבניך, דחלי תשא, י' חסידין, קדישין, פדין שלום על ישראל. מאי שלום על ישראל. אלא, כמאן דאמר שלמא על רישיה דמלכא, דלא יחסר כלא. כף שלום על ישראל, בזמנא דצדיקייא ישתכחו בעלמא.

י"ג פתח ר' אלעזר ואמר, י' עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנים אבותם.

מטרת הזהר

חלופי גרמאות

א ליג דהוה אתי. ב טקולא. ג ליג חד. ד מוסיף נויל הכא. ה ארזא. ו רתמן שראן ברכאן לאשתתפא נ; לאשתתפא. ז ליג דהא מתמן נפקי ברכאן לכלא. ח דבגיכ אתברכא נ; מוסיף ציון. ט מוסיף אתברכא מציון. י עלמא. כ ליג חסידין.

דרך אמת. ה משקל השמחה נשלם בכל דבר וירד רבי אלעזר מהחמור לנשקו כמבואר. ו' אם טופס וציון הדרך שלפניך הוא לצורכך והוא דרכך שאתה צריך לילך בה נלך לכאן ונתחבר כאחד. ז' ואם אין טופס הדרך שלך לכאן קח דרכך הצריך לך ולך. והשיב ודאי לקבלך אוילנא כנגוד באתי לקבל פניך אולי אמצאך.

מאמר

הסולם

ציון וירושלים

תטפוס. (משלי א') וכן, בזאת יאותו, מתרגם, ברא יטפסון (בראשית ל"ד).

יא פתח רבי פנתס וכו': פר"פ ואמר, יברכך ה' מציון וראה בטוב ירושלים. שואל, יברכך ה' מציון, מהו הטעם מציון. ומשיב, כי משם, מציון, שהוא יסוד המלכות, יוצאות ברכות לכל. ז"ש, כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם. ומשום זה, יברכך ה' מציון, כי משם יוצאות הברכות לכל. וראה בטוב ירושלים, כי בשביל ציון, מתברכת ירושלים, שהיא מלכות, כיון שציון שהוא יסוד המלכות, נתמלא עם ברכות, או מתברכת ירושלים שהיא המלכות, ונמצאים בה רחמים. וכשמתברכת ירושלים, מתברך כל העם.

יב כף ימי חייך: היינו, שלא תהיה נראית קשת בימך, כמו לאביך, ר' שמעון (דפו"י דף ל"ז ע"א)

בנים

ה שמיני
 י בניים הא אוקימנא. בני בניים, אלין שאר בתרי מלכא, כד"א וכל בניך למודי
 יי. וכתוב בני ציון היקרים, כד"א ותפארת בניים אבותם, לא מתעטרן בנין
 אלא באבהן. מפאן אוליפנא, דבנין לא מתעטרי, ולא משתקיין משקיו דנחלא,
 אלא בזמנא דאבהן מתעטרין ומתברכין, הךא הוא דכתיב ותפארת בניים
 אבותם.

יד עד דהוו אנלי, מטא עדן צלותא, נחתו וצלו. עד דהוו מצלי,
 קפטר חד חוין ברגלוי דחמרא דרפי פנחס. קפטר וגעא תרי זמני. בתר
 דסיימו צלותא, אמר רבי פנחס, ודאי צערא הוא לבעינא דילי, ודקא יומא
 דא אקדימנא, והוינא מרחיש באורייתא, ואעבר לי באתר דלכלוכא שריא,
 והשפא מצערי לה. קמו ותמו חד חוין קטיר ארגליה, א"ר פנחס, חוין
 חוין, זיל ואסתר קוטרך, בקטפורא דחורא. אדקכי אתנשר חוין, ונפל קפסירי
 קפסירי.

טו אמר ר' אלעזר, ומה כ"כ מדקדק קב"ה בצדיקיא. אמר ליה, ודאי

חלופי גרמאות

מסורת הזהר (ישיעה נד) לך קנב צ"ד. (א) (איכה ד) שמות ג צ"ו. ד ל"ג בניים. ח קסטא. ו דודאי. ס קסטו. ע ואתחר; ואסטר.

דרך אמת חן בחדר שהיו מתפללין היה בא נחש אחד והיה כורך עצמו סביב רגל החמור של ר' פנחס. טן הכה
 החמור ברגליו וצעק שתי פעמים זה אחר זה ושמע רבי פנחס ואמר ודאי יש לחמור איזה צער. ין לבהמתי.
 כן נחש נחש לך וסבב קשרך בקשר החור מקום דירתך ולא תעשה פה קשר לסבב רגל הבהמה. לן בתוך כך נפל
 הנחש מרגל הבהמה חתיכות חתיכות.

וכמה שליחין אית ליה לקב"ה

בתורה, והחמור העביר אותי במקום ששורה
 טנופת. וע"כ עתה מצערים אותה. קמו וראו את
 הנחש קשור ברגלו של החמור, אמר ר' פנחס
 נחש נחש לך והכרך קשריך במדרון התור שלך,
 בתוך כך ניתק הנחש מרגל החמור, ונפל
 חתיכות חתיכות. קפטר, פירושו נכרך, נתקפל
 מלשון קפדתי כארג (ישעיה ל"ח י"ב) **קפטר**
 הוא מלשון קפדה בא (יחזקאל ז' כ"ה) שפירושו
 חרדה, כהלה. **קטפורא** פירושו מדרון. מלשון
 הניצוק והקטפרס (טהרות ח') **קפסירי**, הוא
 חתיכה לפי הענין. והוא כמו **פיסא** שפירושו
 חתיכה.

הסולם

מאמר

בנים לחכמה ובינה. **בני בניים**, אלו הם שאר
 ספירות המלך, דהיינו נה"י, כמ"א וכל בניך
 למודי ה', שסובב על נה"י. וכתוב, בני ציון
 היקרים, שהם נה"י דז"א המתחברים עם ציון
 שהיא יסוד המלכות. כמו שאתה אומר,
ותפארת בניים אבותם, שפירושו, הבנים,
 שהם חג"ת אינם מתעטרים אלא באבות שהם
 חכמה ובינה, שהם אבות לחג"ת, מכאן למדנו,
 שהבנים, חג"ת, אינם מתעטרים ואינם מושקים
 משיקוי הנחל, שהוא הבינה, אלא בזמן שהאבות,
 חו"ב, מתעטרים ומתברכים, מן הכתו, ז"ש
 ותפארת בניים אבותם.

מאמר וכמה שליחין אית ליה לקב"ה

טו אמר ר' אלעזר וכו': ומה כל כך
 מדקדק הקב"ה עם הצדיקים. אמר לו, ודאי
 הקב"ה מדקדק עם הצדיקים, ושומר אותם,
 שרוצה להוסיף להם קדושה על קדושתם. ועתה,
 חמור זה, כיון שלא שמר הקדושה שלי, ע"כ
 נצטער, וזה הנחש היה שליח, וכמה שליחים
 יש לקב"ה, ובכולם הוא עושה שליחותו, ואפילו
 בחיות

יד עד דהוו אנלי וכו': בעוד שהיו
 הולכים הגיע זמן תפלה. ירדו והתפללו. בעוד
 שהיו מתפללים נכרך ונתקפל נחש אחד מסביב
 רגליו של החמור של ר' פנחס, נתבהל, וגעה
 החמור שתי פעמים. אחר שגמרו תפלתם, אמר
 ר' פנחס ודאי צער הוא לבהמתי, ונענשה,
 מחמת שביום זה הקדמתי ושפתותי היו דובכות
 (דפו"י דף ל"ז ע"א *) דף ל"ז ע"ב)

שמיני

קב"ה מְדַקְדֵק בְּהוּ בְּצַדִּיקִיָּא, וְנָטִיר לוֹן, וּבְעָא לְאוֹסְפָא לוֹן קְדוּשָׁה עַל קְדוּשְׁתִּיהוּ וְהִשְׁתָּא הָאִי תַמְרָא, עַל דְּלָא נָטִיר קְדוּשְׁתָּא דִּילִי אֲצַטְעֵר. וְדָא תַחֲנָא שְׁלִיחָא הוּנָא, וְכַמְּה שְׁלוּחִין אֵית לִיה לְקַב"ה וּבְכַלְהוּ עֵבִיד שְׁלִיחוּתִיה, וְאַפִּילוּ בְּחִיּוֹת בְּרָא. הַה"ד ^ט וְהִשְׁלַחְתִּי בְּכֶם אֶת חַיַּת הַשָּׂדֶה וְשָׂכְלָה אֶתְכֶם. וְאַפִּילוּ בְּיַד גּוֹי, הַה"ד, ^י יֵשָׁא יְיָ עֲלֶיךָ גּוֹי מִרְחוֹק מְקַצֵּה הָאָרֶץ.

טז א"ר אֶלְעָזָר, וּבִידָא דִּישְׂרָאֵל עֵבִיד שְׁלִיחוּתָא. אָמַר לִיה, אִין. כְּגוֹן רְשַׁע בִּידָא דְּצַדִּיק. אָבֵל רְשַׁע בִּידָא דִּישְׂרָאֵל רְשַׁע אַתְרָא, לָא עֵבִיד ^י בִּיה שְׁלִיחוּתָא, אֶלָּא בְּזַמְנָא דְּאִיהוּ לָא מְכּוּן בִּיה. הַה"ד, ^י וְאַשֶׁר לֹא צָדָה וְהֶאֱלֵהִים אָנָּה לְיָדוֹ. ^י וְאַשֶׁר לֹא צָדָה דִּיִּיקָא, דְּלָא לְקַטְלָא לִיה. דָּא, וְהֶאֱלֵהִים אָנָּה לְיָדוֹ, כְּגוֹן לְאַעֲנִשָׂא לְתַרְוּוּיָהוּ.

יז אָמַר ר' אֶלְעָזָר, הֵיכִי עֵבִיד קַב"ה שְׁלִיחוּתָא בִּידָא דְּהַנִּי, וּבִידָא דְּגוֹי. א"ל וְאַבּוּךָ לָא קָאָמַר לָךְ. א"ל ^י עַד לָא שְׁאִילְנָא.

יח פֶּתַח וְאָמַר, ^י וְהוּא יִשְׁקִיט וּמִי יִרְשִׁיעַ וְגוֹי. וְהוּא יִשְׁקִיט, בְּזַמְנָא דְּקַב"ה יְהִיב שְׁקִיטוֹ וְשָׁלְחָה לְבִנֵי, מֵאֵן הוּא רְשָׁאִי לְאַבְאָשָׂא לִיה, וְלִמְעַבְד לִיה קְטִיגוּרִיא. וְיִסְתֵּר פָּנִים וּמִי יִשׁוּרְנוּ. וּבְזַמְנָא דְּאִיהוּ אֶסְתִּיר עֵינֵיה מְלֶאשְׁמַחָא עֲלֵיה, מֵאֵן הוּא דִּישְׁגַח עֲלֵיה, לְנַטְרָא לִיה, וְלִמְעַבְד לִיה נְטִירוֹ. וְאוּרְחֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא ^י בְּדָא, עַל גּוֹי, וְעַל אָדָם יַתֵּד. בֵּין לְעַלְמָא כְּלָא, בֵּין יְלַעְמָא חַד, בֵּין לְחַד בְּלַחְדוּי.

יט תָּא חַזִּי, בְּזַמְנָא דְּכַנִּי נָשָׂא מִתְּפַשְׁרֵן עוֹבְדִין לְתַתָּא, אַתְעֵר לְגַבִּיָּהוּ

חלופי גרסאות

פ ל"ג ביה. צ מוסיף בגין ואשה. ק כד"א. ר לעמא וליג לעמא חר בין.

מסורת הזהר

(ט) (ויקרא כו.) (ט) (דברים כח.) (9) (שמות כא.) (ז) (איוב (17) מקץ יב צ"ד.

דרך אמת מן ערין לא שאלתי.

הסולם

מאמר

בחיות השדה. ז"ש והשלחתי בכם את חית השדה ושכלה אתכם. ואפילו ביד עכו"ם, ז"ש, ישא ה' עליך גוי מרחוק מקצה הארץ.

טז א"ר אֶלְעָזָר וכו': אר"א, ושואל, וכי ביד ישראל עושה הקב"ה ג"כ את שליחותו. א"ל, כן. כגון רשע על ידי צדיק. אבל רשע בידי ישראל רשע אחר, אינו עושה בו שליחותו, חוץ בזמן שהוא אינו מכוון בו. ז"ש, ואשר לא צדה והאלקים אנה לידו. ואשר לא צדה, הוא בדיוק, שלא נתכוון להרוג אותו, רק, והאלקים אנה לידו, כדי לענוש את שניהם. את ההורג והנהרג.

יז א"ר אֶלְעָזָר וכו': אר"א, באיזה דרך עושה הקב"ה את שליחותו בידי אלו הנ"ל (דפויי דף ל"ו ע"ב)

וכמה שלחין אית ליה לקב"ה

ובידי עכו"ם. א"ל, ואביך לא אמר לך זה. א"ל עוד לא שאלתינו.

יח פֶּתַח וְאָמַר וכו': פנ"א, והוא ישקיט ומי ירשיע וגו'. והוא ישקיט, הוא, שבזמן שהקב"ה נותן שקט ושלוה לאדם, מי הוא שיש לו רשות להזיק לו ולקטרג עליו. ויסתהר פנים ומי ישורנו, ובזמן שהוא מסתיר עיניו מלהשגיח עליו, מי הוא שישגיח עליו לשמור אותו, ולעשות לו שמירה. ואז באים אלו השליחים הנ"ל, ומזיקים לו. ודרכו של הקב"ה בזה, הוא, ע"ג גוֹי וְעַל אָדָם יַתֵּד, דהיינו בין לעולם כולו, ובין לעם אחד, ובין לאחד בלבד.

יט ת"ח בְּזַמְנָא דְּכַנִּי וכו': ומפרש דבריו

שמיני

ז
לְעֵילָא יְמִינָא דְקוּדְשָׁא ב"ה. כְּדִין מְתַעְרִין כְּמָה יִרְחִימִין, כְּמָה נְטוּרֵי עֲלָמָא,
כְּמָה נְטוּרֵי דְבַר נֶשׁ, מִימִינָא וּמִשְׁמָאלָא. וְכִדִּין אֲתַפְּיָא שְׁמָאלָא, וְלֹא יִכְלָא
לְשַׁלְטָאָה. וּבְזִמְנָא דְבְנֵי אֲנָשָׁא לֹא מְתַפְּשֵׁרֵן עוֹבְדִין לְתַתָּא, שְׁמָאלָא אֲתַעַר, וְכֹל
אֵינּוֹן דָּאֲתוּ מִסְטָרָא דְשְׁמָאלָא, כְּלָהוּ אֲתַעְרוּ, וְכָלְהוּ אֲתַעְבִּידוּ שְׁלוּחִין לְאַכְאָשָׁא
לְגַבְיֵיהוּ דְבְנֵי נֶשׁא. דְּהָא אֵינּוֹן דְּעֵבְרוּ עַל פְּתַגְמֵי אוּרְיִיתָא, כְּלָהוּ רְשִׁימִין
בְּאַנְפֵייהוּ, וְאַשְׁתְּמוּדְעֵן לְגַבֵּי אֵינּוֹן דְּמִתַּעְרֵי מִסְטָרָא דְשְׁמָאלָא.

כ) וּבְג"כ, יִחִיּוּתָא וְעַ"ז, וְכֹל אֵינּוֹן דָּאֲתוּ מִסְטָרָא דְשְׁמָאלָא, כְּלָהוּ
יִחִיּוּתָא שְׁלוּחִין, לְגַבֵּי אֵינּוֹן רְשִׁימִין דְּמִתַּעְרֵי לְהוּ. וְיִשְׂרָאֵל, אַע"ג דְּלֹא מְכַשְׁרֵן
עוֹבְדִין, כְּלָהוּ מִן סְטָרָא דִּימִינָא קָא אֲתִיִּין. וּבְגִין דְּאֲתַפְּיָא יְמִינָא בְּעוֹבְדֵייהוּ,
שְׁלֵטָא עֲלֵייהוּ שְׁמָאלָא, וְכֹל אֵינּוֹן דָּאֲתוּ מִסְטָרָא דְשְׁמָאלָא, וְעַל דָּא, שְׁלִיחוּתָא
בִּידָא דְחִיּוּתָא אִגוּי, וְכֹל דְדָמֵי לֹזֵן, דְּאֵינּוֹן מִסְטָרָא דְשְׁמָאלָא, וְלֹא בִּידָא דִּישְׂרָאֵל,
דְּאַע"ג דְּחִיּוּתָא אִיהוּ, מִסְטָרָא דִּימִינָא קָא אֲתִי.

כא) וְיִשְׂרָאֵל חִיּוּתָא, דְנִפְל בִּידָא דִּישְׂרָאֵל חִיּוּתָא אֲתִיבָא אֲתִיבָא, בְּזִמְנָא דְלֹא
אֲתַפְּוֹן בִּיהּ, בְּגִין דִּיתַעְנִשׁוּ תַרְוֵייהוּ, וְיִקְבְּלוּן עוֹנָשָׁא לְדַכָּאָה לֹזֵן. א"ר אֶלְעָזָר,
מְנַלֵּן. א"ל אֵינּוֹן בִּימִינָא. וְלֹא אֲתַדְבְּקוּ בְּשְׁמָאלָא, וְלֹא אֲתַעְרְבוּ בְּהַדָּה לְעֲלָמִין,
וְעַל דָּא, לְזִמְנָא אֲתִיבָא אֲתַעְרְבוּ.

חלופי גרמאות

ז ל"ג וע"ז, ת אינון, א ל"ג וגוי, ב החיבי ניהו, ג החיבא ול"ג דישראל.

דרך אמת נ אהבים, ט נחשים.

הסולם

מאמר

דבריו. בוא וראה בזמן שמעשי בני אדם טובים
למטה, מתעוררת עליהם מלמעלה ימינו של
הקב"ה. אז מתעוררים כמה אוהבים, כמה
שומרי העולם, כמה שומרי האדם, מימין
ומשמאל לשמרו, הן מצד החסד והן מצד
הגבורה, ואז נכנע השמאל, ואינו יכול לשלוט.
ובזמן שמעשי בני אדם אינם טובים למטה,
מתעורר עליהם צד השמאל שהוא דינים,
וכל אלו הבאים מצד שמאל. כולם מתעוררים,
וכולם נעשים שליחים להרע לבני אדם. כי
אלו שעברו על דברי תורה, כולם רשומים
בפניהם, וניכרים לאלו המתעוררים מצד שמאל.

כא) וישראל חייבא דנפלא וכו': וישראל
רשע שנפל בידי ישראל רשע אחר, הוא רק
בזמן שהרשע לא נתכוון להרגו, שאז אינו
מטעם שליחות, אלא משום שיענשו שניהם
ויקבלו עונש לטהר אותם. אמר ר' אלעזר,
מאין לנו זה. א"ל, הם בימין ולא נתדבקו
בשמאל ולא נתערבו בו לעולם, כי ישראלים
הם שניהם, וע"כ לא יוכל להיות שליח של
השמאל. להעניש למי, וע"כ בזמן אחר, דחיינו
בזמן שהישראלים הרשעים מתכוונים להרוג,
נעברו מן העולם.

א"ר

(דפו"י דף ל"ג ע"ב)

ה

שמיני

כב אמר רבי אלעזר, מנא לן. אמר ליה, תא חזי מן ד פלגש בגבעה, דאף על גב דתייבי גינהו, לא בעא קודשא בריה דיתערוך גבייהו תייבי ישראל אתרנין. ועל דא מיתו כל אינון זמנין דמיתו. עד דכלהו תייבין דאתערו לגבייהו, ומיתו ואתאכידו, ואתארו אינון וזכאין זתיר, דיעבדון מלה בארע קשוט. ואע"ג דזכאין אינון, לא אתייהיב מלה, אלא לאינון דאתייהיב. פד שקילן עלמין פחדא, עלמא תתאה פגוונא דעלמא עלאה, וזהו זמנא, לא אשתכחו עלמין שקילן פחדא.

כג ועל דא, תייבין דישאל לגבייהו דתייבין אתרנין, לאו אינון שלוחי מלכא, דהא לא אתין מסטרא דשמאלא. מתל לבני נשא דחבו למלכא, אתער סנטרא לגבייהו, לתפשא לון, ולאענשא לון, לאינון דחבו למלכא. קם חכים חד מנייהו, ואתערב בהדי בני סנטרא, זקף סנטרא עינוי וקמא ליה. א"ל מאן יהבך לגבן, ולאן את מאינון דחבו למלכא, הא את אתענש בקדמיתא, שקילו ליה וקטלוהו.

כד פן ישאל מסטרא דימינא קא אתין, ולא אתדקו בשמאלא, ולא אתערבו בהדי לעלמין. וכד אינון גרמין בחובייהו, דאתפפאי זמינא, ואתער שמאלא וכל אינון דאתו מסטריה, אי חד מישאל קם לאתערבא בהדייהו,

מסורת הזהר

(ק) (שופטים כ).

חלופי גרסאות

ד ליג פלגש. ה מוסף מיתו מישאל. ו אתאכידו וליג מיתו. ז שקילו עלמא. ח ליג מתל. ט בינייהו. י אענש. כ וקטלינהו. ל ליג מן ולא עד וכד.

דרך אמת ען שוטר העיר ונקרא כן על שם שסוטר בני האדם על לחייהם ובלשון ערבי סטארי.

מאמר

הסולם

וכמה שליחין אית ליה לקב"ה

זה כעין זה, וע"כ היו הצדיקים יכולים להעניש ולהרוג, אע"פ שלא יהיה כזה למעלה.

כג ועל דא חייבין וכו': וע"כ רשעי ישראל אל רשעים אחרים, אינם שלוחי המלך, שהרי אינם באים מצד שמאל. משל לבני אדם שחטאו למלך, נתעורר השוטר אליהם לתפשם ולהענישם, לאותם שחטאו למלך. קם חכם אחד, מבני העיר, ונתערב בין בני השוטר שהם העוזרים של השוטר, נשא השוטר עינוי וראה אותו. אמר לו מי נתן אותך אצלנו, ואין אתה מאותם שחטאו למלך, הרי אתה תענש בתחילה. לקחו אותו והרגוהו.

כד כך ישראל מסטרא וכו': כך ישראל באים מצד ימין, ולא נדבקו בשמאל, ולא נתערבו עמו לעולם. וכשהדשעים גורמים בעונותיהם להכניע הימין, ומתעורר השמאל וכל אלו הבאים מצדו להענישם, אם קם אחד מישאל, שהוא מימין, להתערב ביניהם, מכירים אותו, ואומרים לו, וכי אין אתה מאותם הבאים

כב א"ר אלעזר מנא לן וכו': אר"א מאין לנו זה, שאם ישראלים רשעים מתכוונים להרוג הם נעבדים מהעולם. אמר לו, בוא וראה, מן פלגש בגבעה, שאע"ג שבני גבעה היו רשעים, לא רצה הקב"ה שיתעוררו להענישם רשעים אחרים מבני ישראל, וע"כ מתו כל הפעמים שמתו, במלחמות הראשונות, עד שכל הרשעים שנתעוררו להענישם מתו ונאבדו ונשארו הצדיקים ביותר, שעשו הדבר בדרך האמת. ואע"פ שהם צדיקים, בשעה שהעולמות שקולים כאחד, שעולם התחתון הוא מתנהג כעין עולם העליון, לא ניתן הדבר, אלא למי שניתן, דהיינו רק לאותם הבאים משמאל, שהם החיות והעכו"ם, כי בשעה שעולם התחתון מתנהג כעין העליון, אין הענפים של ימין יכולים להיות שליחים למעשי השמאל, להרוג ולהעניש. כי למעלה לא יתחלפו הדברים לעולם. ובזמן ההוא של המלחמות בפלגש בגבעה, לא היו נמצאים העולמות שקולים יחד,

(דפו"י דף ל"ז ע"ב *) דף ל"ז ע"א

שמיני

ט

אשתמודען ביה, אמרי ליה, לאו אנת מאינון דקא אתיין מסטרא דימינא, דאתפפיא מחובבייהו, ולא אנת מאינון דחבו למלפא מאן תבך לגבן. אשתכח דאיהו "אתענש בקדמיתא. ושלמה מלפא צווח לקבלייהו, ואמר "עת אשר שלט האדם באדם לרע לו. לרע לו ודאי, בגין דלאו שליחא דמלפא איהו, ולא אתי מההוא סטרא.

כה אמר רבי אלעזר ודאי הכי הוא, דהא תנינן, דאית זמינא ואית שמאלא, רחמי ודינא, "ישראל" לימינא, ועע"ז לשמאלא. ישראל אע"ג דחייבי גינהו, ואתפפיין, אינון בימינא, ולא אתדבקין בשמאלא, ולא אתערבון בהדה לעלמין. ובג"כ כתיב, "הושיעה ימינך וענני. דכד אסתלק ימינא ישראל דאתדבקין בהדיה, יסתלקון ויתעטרו ביה. כדן אתפפיא שמאלא, וכל אינון דאתו מסטריה, הה"ד "ימינך יי תרעץ אויב.

כו פתח רבי אלעזר ואמר ויהי ביום השמיני קרא וגו'. ויהי ביום השמיני, מאי יום השמיני. אלא כתיב ומפתח אהל מועד וגו', כי שבעת ימים ימלא את ידכם. כי שבעת, בשבעת ימים מבעי ליה, או שבעה ימים ימלא את ידכם, מאי כי שבעת ימים ימלא.

כז אלא, זכאין אינון פהני, דמתעטרי בעטרוי דמלפא קדישא, ומשיחין במשח רבות קדישא, בגין דאתער "משחא עלאה, דמשקי לכל שבעה, ואתמשחין

מסורת הזהר (תהלים ט) ויצא קמ צ"ג. (ת) שמות (ק) קהלת ח. (ש) (תהלים ט) ויצא קמ צ"ג. (ת) שמות (ט) לך פא צ"ה.
ח אענש. נ שליחותא. ט מוסיף ישראל ועמין עע"ז ישראל. ע ליג לימינא. פ אתכפיין. צ ליג ימלא. ק מוסיף משחא אחרא.

מאמר
הבאים מצד ימין, שנכנע מחמת עונות הרשעים, ואין אתה מאותם שחטאו למלך, מי נתנך אצלנו. ונמצא שהוא נענש תחילה. ושלמה המלך צוח כנגדם, ואמר, עת אשר שלט האדם באדם לרע לו. לרע לו, ודאי, משום שאינו שלח המלך ואין בא מאותו צד. השמאל.
כה אמר ר"א ודאי וכו': אמר ר' אלעזר ודאי כך הוא. כי למדנו שיש ימין ויש שמאל, שהם רחמים ודין, ישראל הם לימין, ועמים עכו"ם לשמאל. ישראל אע"פ שהם רשעים, ונכנעים, הם בימין, ואינם מתדבקים בשמאל, ואינם מתערבים עמו לעולם. ומשום זה כתוב, הושיעה ימינך וענני, כי כשמתעלה הימין, ישראל הרבקים בו מתעלים ומתעטרים בו. או נכנע צד השמאל, וכל אלו הבאים מצדו. ז"ש ימינך ה' תרעץ אויב.
מאמר ויהי ביום השמיני
כו פתח ר' אלעזר וכו': פתח ר"א ואמר, ויהי ביום השמיני קרא וגו'. שואל, (דפו"י דף ל"ז ע"א)

ותנינן

שמיני

מההוא רבות קדישא, ואתדלקו מניה כל אינון שבעה בוצינין, והאי משח רבות
הוא פללא דכל שבעה, וכלהו ביה אתכלילו.

כח ותנינן שיתא אינון, וכלהו אתפלילן בהאי, ודא הוא פללא דכלהו,
ובגין פן שבעת ימים ימלא, דהא בהאי תליין. וע"ד, אקרי כ"י, פת שבע.
מאי איהי פת שבע. דאיהי פלילא משיתא אחרנין.

כט פיון דהאי שבעה, אשלים להו לכהני, ואעטר לון, ומשח לון בכלא,
פד מטו לכ"י דאיהי תמינאה, אתפקד אהרן לקרבא עגל, בגין דאיהו בריה
דפרה, לכפרא על ההוא חוכא דעגל אחרא דעבד אהרן, וקב לגבי פרה,
דאיהי תמינאה, שלימו דאמוני ישראל. ואשתכח פהנא שלים בכלא, בתמינא
מיני לבושין דיקר, שלים בכל פתרון, שלים לעילא, שלים לתתא.

ל ובכלא, בעי לאחזאה עובדא. וע"ד אתעביד ביה באהרן עובדא לתתא,
בגין דיתער הכי לעילא, וישתפח פלא דבגוונא חד, וכדין אתברכאן עלמין
פלהו, ומשתכחין ברקאן על ידא דכהנא. והכא אשתלים פהנא בכלא פדקא חזי.

לא עגל למה. דכתיב עגל בן בקר לחטאת, בגין ההוא חטאת, דעבד
בקדמיתא. ואיל לעולה, מ"ט איל. בגין איל דיצחק, דהוא עולה תמימה, והאי
אתחזי לקרבא, לאשלמא פלא. והאי אתר, מסטרא דיצחק אשתאב. והאי איל

חלופי גרמאות

ר אלא. ש [בת] מאינון [; מההוא] שבע וליג מאן איהו בת שבע. ת ליג ומשח לון, א ותב. ב תמימה. ג דממוני.
ד כגוונא. ה איל.

הסולם

מאמר

ויהו ביום השמיני

כח ותנינן שיתא אינון וכו': ולמדנו, שהם רק ששה ימים, חג"ת נה"י, והם כלולים בזה, בבניה וזו הבניה היא כלל כולם, וע"כ נבחת ליום בפני עצמה, ומשום זה כתוב, שבעת ימים ימלא, שהם חג"ת נה"י דו"א עם הבניה, כי בזה תלויים, מפני שחג"ת נה"י דו"א תלויים בבניה, וע"כ היא נמנית עמהם. ועל זה נקראת כנסת ישראל, שהיא המלכות, בת שבע, מהו שנקראת בת שבע. היא משום שהיא כלולה משש ספירות אחרות, וא"כ היתה צריכה להקרא בת שש, אלא שעם בחינתה עצמה היא שבע. אף כאן כיון שהבניה כלולה משש אחרות, היא נבחת ג"כ ליום בפני עצמה להספר עמהם, והם שבעה ימים.

כט פיון דהאי שבעה וכו': כיון ששבעה זה, שהיא בינה עם ששת ימים הכוללים בה כנ"ל, השלים הכהנים, והעטיר אותם, ומשח אותם בכל, כאשר הגיעו לכנסת ישראל, שהיא המלכות, שהיא, יום השמיני, אחריהם של שבעת ימים שהם בינה חג"ת

(דפויי דף ל"ז ע"א)
הוא פללא דכל שבעה, וכלהו ביה אתכלילו.

לא עגל למה וכו': עגל למה. הוא שכתוב, עגל בן בקר לחטאת שפירושו, משום אותו החטאת, דהיינו החטא, שעשה מתחילה, שהוא העגל. ואיל לעולה, שואל, מהו הטעם שהקריב

יא

שמיני

בגין איל דיצחק מתקרבא עולה, ידקא עולה לעילא סלקא, ובגין לאעטרא ילה בשלימותא. עגל ואיל: עגל בגינה, פדקאמרן. איל, לאשלאמא * לה בשלימו דיצחק פדקא חזי.

לב) וישאל דתבו עמיה דכהנא בתי, מקריבין פגוונא דא, דכתיב ושור ואיל לשלמים לזבות לפני יי. שור, על מה דתבו. ואיל לאשלאמא להאי אתר בשלימו דיצחק.

ג) מ"ש בכהנא דכתיב ביה עגל לחטאת, ולא פתיב בישאל שור לחטאת. אלא, ישאל הא קבילו עונשא פדקמיתא, ובגין דקבילו עונשא בכמה אתר, על דא קב"ה לא בעא לאדפרא לון חובייהו פדקמיתא, ועל דא לא פתיב הקא לחטאת, אלא לשלמים, בגין לאתוואה שלמא, דקא קב"ה בשלאמא בהו בישאל על דא.

ד) אבל אהרן, ידקא לא קביל עונשא מצלותא דמשה, דכתיב * ובאהרן התאנף יי וגו'. וכתיב ואתפלל גם בעד אהרן בעת שהיא, ועד פען חוקא הוה תלי, פתיב ועגל בן בקר לחטאת, לחטאת ודאי, * בגין דיכפר חובייהו, ויתדפי וישתלים בכלא.

ה) ובההוא יומא אשתלימו עלאין ותתאין. ואשתכח שלמא בכלא,

חלופי גרסאות

ו בגין דאיהו עולה. ז ליה. ח ליה. ט חר על מה דתבו וחר וליג שור וליג ואיל. י הא. כ מוסף ואיל לעלה בגין.

מסורת הזהר

(א) (דברים ט) כי תשא ל צ"ו.

ויחי ביום השמיני

הסולם

מאמר

דהיינו לתקון הפגם. ואי, להשלים אותו מקום, שהוא המלכות בשלמותו של יצחק. כנ"ל בסמוך. לג) מ"ש בכהנא דכתיב וכו': שואל, מה השינוי, שבכהן כתוב, עגל לחטאת, ובשאל לא כתוב שור לחטאת, ומשיב, אלא ישראל קבלו עונש מתחילה, ומשום שקבלו עונש בכמה מקומות, כלומר בכמה אפנים, על ידי בני לוי, והשקאה וכו' על כן לא רצה הקב"ה להזכיר להם עונשם כבתחילה, ועל כן לא כתוב כאן לחטאת, אלא לשלמים. כדי להראות שלום, שהקב"ה הוא בשלום עם ישראל על זה.

לד) אבל אהרן דהא וכו': אבל אהרן שלא קבל עונש על חטא העגל מחמת תפלתו של משה, שכתוב, ובאהרן התאנף ה' וגו'. וכתוב, ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההיא. ועד עתה היה העון תלוי, ע"כ כתוב, ועגל בן בקר לחטאת, לחטאת ודאי, כדי שיתכפר עונו ויטהר, ויהיה נשלם לגמרי.

לה) ובההוא יומא אשתלימו וכו':

(וביום

שחקריב איל. ומשיב, משום האיל דיצחק, דהיינו האיל שהקריב אברהם במקום יצחק, שה"ס המיתוק של יצחק, שהוא עולה תמימה, והאיל הזה היה ראוי להקריב ולהשלים הכל, דהיינו להמתיק את השמאל ולהשלימו, ומקום זה, שהוא מלכות, מצד יצחק הוא שואב. כי המלכות נבנית מצד שמאל שהוא יצחק, וע"כ צריכים להשלימה משם. ואיל זה נקרב לעולה, משום אילו של יצחק, כי עולה עולה למעלה, לבינה, כדי לעטר אותה, את המלכות, בשלמות. עגל ואיל, עגל, היא בשבילה, כמו שאמרנו, דהיינו, כדי לתקן הפגם שפגם במלכות ע"י עשית העגל (כנ"ל אות כ"ט). אי, הוא להשלים אותה בשלמותו של יצחק כראוי. כי יצחק עצמו, ה"ס שמאל, שה"ס שור, והאיל, הוא המיתוק והשלמות שלו.

לב) וישאל דתבו עמיה וכו': וישאל שחטאו עם הכהן יחד בזה, בחטא העגל, מקריבים כעין זה, שכתוב, ושור ואיל לשלמים לזבות לפני ה'. שור, הוא על מה שחטאו, בעגל,

(דפויי דף ל"ז ע"א * דף ל"ז ע"ב)

יב

שמיני

בחדוּתָא דלְעֵילָא וְתַתָּא וְאַלְמְלָא דְאַשְׁתַּכַּח עַרְבּוּכְיָא דְבְנֵי אַהֲרֹן בְּהָהּוּא יוֹמָא, מִן יוֹמָא דְאַסְתָּלְקוּ יִשְׂרָאֵל מִן יוֹמָא, לֹא אֲשַׁתְּכַח חֲדוּתָא דְעֵלְאֵי וְתַתָּאֵי כְּהָהּוּא יוֹמָא. בְּהָהּוּא יוֹמָא אֲתַעְבֵּר הָהּוּא חוּבָא מִן עֲלָמָא, וְאַשְׁתַּכַּחוּ כְּהָנָא וְיִשְׂרָאֵל מִתְדַכְּפָאן מִגֵּיהּ. כְּהָהּוּא יוֹמָא, אֲתַעְבֵּרוּ כָּל אֵינּוֹן מְקַטְרְגִין דְלְעֵילָא, וְהוּוּ אֲזַלִּין וְשָׂטָן בְּסַתְרֵנְיָהּוּ דְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּהָהּוּא עַדְנָא.

ל"ו) עַד דְגָרִים שְׁעַתָּא, וְקָמוּ נָדָב וְאַבְיָהוּא ׀ וְעַרְבְּבוּ חֲדוּתָא דְכָלָא. וְאַשְׁתַּכַּח רוּגְזָא בְּעֲלָמָא, הַה"ד, וַיֵּרָא כְבוֹד יְיָ אֶל כָּל הָעָם, מִיַּד וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי אַהֲרֹן נָדָב וְאַבְיָהוּא אִישׁ מִחֶתְתּוֹ וַגּו'.

ל"ז) תָּנַן, בְּהָהּוּא יוֹמָא חֲדוּתָא דְכ"י חֲנוּת, לְאַתְקַטְרָא בְּקִיטּוּרָא דְמִהִימְנוּתָא בְּכָלְהוּ קְשָׁרִין קְדִישִׁין. דְהָא קְטָרֵת קְשִׁיר כָּלָא פְחָדָא, וּבְג"כ אַקְרִי קְטָרֵת. וְאֵינּוֹן אָתוּ, וְקָשִׁירוּ כָּל אֵינּוֹן אֲתַרְנִין פְּחָדָא, וְשָׁרוּ לָהּ לְבָר, דְלֹא יִקְשָׁרוּ לָהּ בְּהַדְיָהּ, וְקָשִׁירוּ מְלָה אֲתַרָא. וּבְגִין כַּךְ, אֲזַהֵר ׀ לֹון לְכַתְּנֵי לְבָתְרֵי, דְכְּתִיב ׀ בְּזֹאת יָבֵא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ.

ל"ח/א) וּבְכַמָּה גּוּוּנִין עַרְבְּבוּ חֲדוּתָא דְכַנ"י. חַד דְלֹא אֲתַנְסִיבוּ, וְלֹא אֲתַחְזִיין לְקַרְבָּא, וְלֹא אֲתַבְרָא עֲלָמִין עַל יְדֵיָהּ. וְחַד דְלֹא הָוָה שְׁעַתָּא פְּדָקָא יֵאוּתָּ. וְחַד דְדַחְקוּ שְׁעַתָּא. וְחַד, דְהָא מְקַדְמַת דְנָא, נִפְק גִּימוּסָא דְלַהוֹן, וַיִּקְרִיבוּ לְפָנֵי יְיָ אֵשׁ וַיְרָה וַגּו'. וְדַאי מְלָה אֲתַרָא אֲתַקְשָׁרוּ בְּקָשׁוּרָא דָא, ׀ וְשָׁרוּ לְכַנ"י לְבָר.

ח'לופי גרסאות
7 בההוא; מוסיף כל ההוא. 10 ועכב. 1 קטרו. 10 להו.
ע דשרו.

מסורת הזהר
ב) (ויקרא טז) נז ק צ"א.

הסולם

ויחי ביום השמיני

מאמר

כי קטרת מקשרת את הכל כאחד, ומשום זה נקראת קטרת. והם נדב ואביהוא, באו וקשרו כל אלו האחרים, שמסטרדא אחרא, יחד. והשרו אותה, את המלכות, מבחוק, שלא קשרו אותה עמהם, עם הספירות דז"א. וקשרו דבר אחר, במקום המלכות. וע"כ הזהיר אח"כ את הכהנים, שכתוב, **בזאת יבא אהרן אל הקדש.** דהיינו שיקשר המלכות הנקראת **זאת.**

וביום ההוא נשלמו העליונים והתחתונים, ונמצא שלם בכל, שמחה למעלה ולמטה, ואם לא היתה נמצאת ההפרעה של בני אהרן ביום הזה, מיזם שעלו ישראל מן הים, לא היתה נמצאת שמחת עליונים ותחתונים כביום ההוא. ביום ההוא. נעברו אותו העון, של העגל, מן העולם, ונמצאו הכהנים וישראל שנטהרו ממנו. ביום ההוא. נעברו כל אלו המקטרגים שלמעלה, והיו הולכים ומשוטטים מסביב ישראל, ולא נמצאו בעת ההיא.

ל"ח/א) **ובכמה גוונין ערבבו וכו':** ובכמה אפנים ערבו את השמחה של כנסת ישראל, אחד, שלא נשאנו אשה, ולא היו ראויים להקריב, ושיתברכו העולמות על ידיהם. ואחד, שלא היתה ראויה השעה להקרבת קטרת, שלא היה בזמן העלאת הנרות והטבת הנרות כנ"ל (צו אות קנ"ב) ואחד, שדחקי השעה לרשת הכהונה בחיי אביהם, (כמ"ש שם אות קנ"ב). ואחד, שעוד מקודם לכן, מטרם שנתנו הקטרת, יצא המשפט שלהם, שכתוב, ויקריבו לפני ה' אש זרה

ל"ו) **עד דגרים שעתא וכו':** עד שגרמה השעה, וקמו נדב ואביהוא וערבו שמחת הכל, ונעשה כעס בעולם, ז"ש וירא כבוד ה' אל העם. מיד, ויקחו שני בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו וגו'.
ל"ז) **תנן בההוא יומא וכו':** למדנו. ביום ההוא, היתה שמחת כנסת ישראל, שהיא המלכות, להתקשר בקשר האמונה בכל הקשרים הקדושים דהיינו בכל הספירות דזעיר אנפין, (דפויי דף ל"ז ע"ב)

יג

שמיני

ל'ח/ב) א"ל רבי פנחס, לא תימא דאינון שארו לה לבר, אלא כ"י לא אתקשרא על ידיהו. דהא בכל אתר דלא אשתכח דכר ונוקבא, כ"י לא שריא בינייהו כלל. בגין פך אזהר לכהני, דכתיב בזאת יבא אהרן אל הקדש, דישתכח דכר ונוקבא. ועל דא לא ייעול פהנא לקודשא, עד ⁹ דיתנסיב. בגין דישתתף בקשרא דכ"י. דמאן דלא אנסיב, שארי לה לכ"י לבר, והיא לא אשתתפא בהדיה, ועל דא אשתכח ערבוביא בההוא יומא לגבייהו.

ל"ט) ויהי ביום השמיני, רבי יוסי פתח ואמר, ¹⁰ פשושנה בין החוחים פן רעיתי בין הבנות. פשושנה בין החוחים, דא פנסת ישראל, והא אוקמוה דקב"ה משבח לה לכנסת ישראל, ותכיבותא דקב"ה לקבלהא, לאתדבקא בה. ועל דא, מאן דאנסיב, בעי לשבחא ליה לקב"ה, ולשבחא לה לכנ"י, דהא תנינן בכלא בעי ⁹ לאחזאה עובדא, כמה דאיהו ב"נ מתדבק בבת זוגיה, ותכיבותא דיליה ¹⁰ לקבלה, פד אתי למפלח קמי מלכא קדישא, הוא אתער זוגא אתרא, דהא קב"ה תכיבותא דיליה לאתדבקא בכ"י, ומאן דאתער מלה, קב"ה מברך ליה, וכ"י מברך ליה, והא אתמר.

מ) ועל דא שבחא דקב"ה דמשבח לה לכ"י, פשושנה דאיהי בין החוחים,

חלופי גרסאות

9 לאתחזאה, צ לקבלא. ק לה.

מסורת הנהר

ג) (ויקרא ט) לעיל אות א צ"א. ד) (שיר ב) הקסח"ז א צ"א.

דרך אמת פן שישא אשה.

ויחי ביום השמיני

ישראל, ואהבת הקב"ה היא כנגדה, להתדבק בה. וע"כ מי שנשא אשה צריך לשבח להקב"ה ולשבח לכנסת ישראל. כי למדנו, בכל מצוה, צריכים להראות אהבה במעשה, כמו שאדם הוא מתדבק בבת זוגו ואהבתו כנגדה, כי כשכב לעבוד לפני מלך הקדוש, הוא מעורר זוג אחר עליון, כי הקב"ה, אהבה שלו היא להתדבק בכנסת ישראל, ומי שמעורר הדבר, הקב"ה מברך אותו, וכנסת ישראל מברכת אותו. וכבר למדנו.

מ) ועל דא שבחא וכ"י: וע"כ, השבח שהקב"ה משבח את כנסת ישראל, שהיא המלכות, הוא, כשושנה שהיא בין החוחים, שהיא טובה ביותר ועולה על הכל, כך כנסת ישראל בין שאר המחנות, משום שעולה ומתעטרת על כולם. וזוהי, שושנה בין החוחים ואתרוג בין החוחים. כי שושנה ואתרוג, הם שמות המלכות, שהיא בין החוחים. להראות שבת כנסת ישראל על כולם.

פירוש

הסולם

מאמר

זרה וגוי. ודאי דבר אחר, דהיינו הס"א, נקשר בקשר הזה, והשרו כנסת ישראל, שהוא המלכות, מבחון.

ל'ח/ב) א"ל ר' פנחס וכ"י: א"ל ר"פ, אל תאמר שהם השכינו אותה בחון, אלא כנסת ישראל לא נקשרה על ידיהם, בז"א, כי בכל מקום שלא נמצא דכר ונוקבא, כנסת ישראל אינה שורה ביניהם כלל, משום זה הזהיר את הכהנים, שכתוב, בזאת יבא אהרן אל הקדש, דהיינו שימצאו דכר ונוקבא, שאם לא כן לא ישרה זאת, שהיא המלכות. וע"כ לא יבא הכהן אל הקדש עד שישא אשה, כדי שישתתף בקשר דכנסת ישראל. כי מי שלא נשא אשה הוא משרה לכנסת ישראל בחון, והיא אינה מתחברת עמו. וע"כ נמצא אצלם ביום ההוא ערבוביא.

ל"ט) ויהי ביום השמיני וכ"י: ר' יוסי פתח ואמר, כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות. כשושנה בין החוחים, זוהי כנסת ישראל, והעמידוהו, שהקב"ה משבח את כנסת ישראל (דפו"י דף ל"ז ע"ב)

שמיני

יד

דאיהי מעלֵא וסלקא על כלא. כַּךְ כַּנְסַת יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׁאָר אוֹכְלוֹסִין, בְּגִין דְּהִיא סַלְקָא * וּמִתְעַטְרָא עַל כְּלָא. וְדָא שׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים, וְאֶתְרוּג בֵּין הַחוּחִים, לְאַתְזָא שְׂבַחָא דְכ"י, עַל כְּלָא.

מזא (ת"ח, כ"י מתברכא ע"י דכהנא, וישראל מתברכאן ע"י דכהנא. וכהנא מתברכא ע"י דכהנא עלאה, הה"ד, וישמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם.

מב (כתוב זכר רחמיך זי' וחסדיך פי מעולם המה. זכר רחמיך, דא יעקב. וחסדיך, דא אברהם. פי מעולם המה, ומעולם נטל לון קב"ה, וסליק לון לעילא, ועבד מנייהו רתיכא קדישא, לאגנא על עלמא. ובגין דהוה מעולם, הוא דכיר להון לאגנא ולרחמא על עלמא. כגוונא דא. נטיל קב"ה לצדיקאי מן עלמא, וסליק לון לעילא, לאגנא על עלמא.

מג ואי תימא יצחק אמאי לא אדכר הכא. אלא אשתאר לאתפרעא מאינון דעאקין לבנוי, הה"ד עוררה את גבורתך. וכתוב, זי' כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה וגו', ודא הוא יצחק, דאסתלק מהכא. ר' חייא אמר, זכר רחמיך זי' וחסדיך, אלין אינון יעקב ואברהם, דבעינון להון לאגנא עלון. אבל יצחק, למעבד קרבין קיימא, ובגיני כַּךְ לֹא בְּעִינָן לִיהַּ לְגַבֵּיהּוּ.

ח'ופי גרמאות

ד ל"ג ישראל מתברכאן ע"י דכהנא. ו ל"ג קב"ה; לקב"ה צדיקאי. ת ואשתל.

מסורת הזהר

(ח) במדבר ו) מקץ מ צ"ג. ו) (תהלים כה) כ"ב שמב צ"ז זהר חדש צ ט"ב שכ"ט. ז) (תהלים פ). ח) (ישעיה מב) בשלח כא צ"ל.

הסולם

מאמר

זה יעקב. וחסדיך, זה אברהם. פי מעולם המה, שמעולם לקחם הקב"ה, והעלה אותם למעלה, ועשה מהם מרכבה קדושה להגן על העולם. ומשום שהם מן העולם, הוא זכר אותם להגן ולרחם על העולם. כעין זה לוקח הקב"ה צדיקים מן העולם, ומעלה אותם למעלה, להגן על העולם.

מג ואי תימא יצחק וכו': ואם תאמר, יצחק, למה לא נזכר כאן. ומשיב, אלא שנשאר להפרע מאלו שמצירים לבניו. ז"ש, עוררה את גבורתך. וכתוב ה' כגבור יצא כאיש מלחמות יעיר קנאה וגו'. וזה הוא יצחק, שאינו נזכר כאן. כי יצחק הוא מדת הגבורה, שזכותו שמורה ליום נקם. ר' חייא אמר זכר רחמיך ה' וחסדיך, אלו הם יעקב ואברהם, שצריכים אותם להגן עלינו. אבל יצחק עומד רק לעשות מלחמות, שהוא בהיפך הרחמים והחסדים, ומשום זה, לא צריכים אותו אצלם. כדי שלא יעורר הדין.

ד"א

פירוש. הכלים דאתורים של המלכות, נפלו לעולם הבריאה, שהחצונים יש להם שם אחיזה בה, ובעת הזאת היא בין החוחים, ובגדלות כשהיא בזווג עם ז"א היא מעלה אלו הכלים דאתורים שלה מן עולם הבריאה ומן החצונים, והם נעשים כלים לאור החכמה, כי אין אור החכמה מקובל רק בכלים דאתורים האלו, (כנ"ל בהקס"ז דף י"ב ד"ה ואלמלא) ונמצא שהם עולים על כולם. וזה שמשבח אותה. כשושנה בין החוחים וגו'. וכן אתרוג הוא בין החוחים כי כל השבח נוטלת משם.

מא (ת"ה כ"י מתברכא וכו': בוא וראה, כנסת ישראל מתברכת ע"י הכהן, וישראל מתברכים ע"י הכהן. והכהן מתברך ע"י הכהן העליון, שהוא חסד דז"א, ז"ש, ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם.

מב כתוב זכר רחמיך וגו': כתוב, זכר רחמיך ה' וחסדיך כי מעולם המה. זכר רחמיך, (דפו"י דף ל"ז ע"ב *) דף ל"ה ע"א

זו

שמיני

מד) ד"א פי מעולם המה, דכד בקרא קב"ה עלמא, נטל יצחק וברא ביה עלמא. תמא דלא זכיל למיקם בלחודוי, נטל אברהם וקיים ביה עלמא. הה"ד אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אל תקרי בהבראם, אלא באברהם. תמא דבעיין קיומא נטיר, נטל ליצקב, ושתף ליה ביצחק, וקיים עלמא. הה"ד ביום עשות יי אלהים ארץ ושמים. ועל דא, באברהם ויצקב אתקיים עלמא. ובג"כ פי מעולם המה.

מה) ר' יהודה פתח, ויהי ביום השמיני, לבתר דאשתלים אהרן, באינון ז' יומין, ואתעטר א' בהו, יומא תמינאה בעיא לאשתלמא מן שבעה, דאשתלמותא ע"י דכהנא, ועל דא פולחנא בתמינאה, לאתעטרא מן שבעה. ולאשתלמא פהנא על ההוא דתב בקדמיתא.

מו) הה"ד, ויאמר אל אהרן קח לך עגל, הא אוקמוה עגל ודאי, לכפרא על ההוא עגל, דכתיב ויעשהו עגל מסכה. בן בקר, מ"ט בן בקר, ולא בן פרה. אלא איהו בעי לאשתלמא לגבי פרה, לא אתחוי לקרא מינה לגבה. מאן דשדר דורון למלכא, תמיתון דנסיב מבי מלכא ויהיב למלכא. אלא דורנא

חלופי גרסאות

א בההוא יומא; בההוא משה רבות קרישא עלאה. ב דקביל; מוסיף חובא רחב.

מסורת הוהר

ט) (בראשית ב) הקפח"ז כג צ"א. י) (שמות לב) פקודי קג צ"ע.

ויהי ביום השמיני

הסולם

מאמר

הוא ודאי לכפר על עגל הזה שחטא בו, שכתוב ויעשהו עגל מסכה. בן בקר. מהו הטעם, בן בקר ולא בן פרה. אלא כיון שהוא צריך להתתקן אצל הפרה, הרומזת על המלכות, שפגם בה במעשה העגל, ע"כ אינו ראוי להקריב ממנה אלה. וע"כ לא נאמר, בן פרה. כי מי ששולח מתנה למלך הראיתם, שיקח מבית המלך, ויתן למלך. אלא המתנה ששולח למלך, צריכה להיות מבית אחר, ולא מבית המלך. ר' יוסי אמר, הרי משלו אל שלו אינו ראוי להקריב. כי חטא בעגל ומקריב עגל, והיה לו להקריב מין אחר. ומקשה על דברי ר' יהודה. אמר רבי יהודה, משום זה בן בקר ודאי, ולא בן פרה.

פירוש. בקר רומז על שור, שהוא מדת הגבורה דז"א. ופרה רומזת על המלכות. וגם המלכות כוללת ג' פנים פני אריה פני שור פני נשר. ואם היה כתוב עגל בן פרה, היה זה רומז לפני שור הכלול במלכות. וזה לא יתכן, כיון שפגם במלכות צריך להיות התקון ממקום אחר. וזהו שר' יהודה השיב לר' יוסי, בן בקר ודאי, כי עגל בן בקר רומז על פני שור שבז"א, שממנו ממשיכים תקון אל המלכות, וע"כ אין זה משלו על שלו, אלא ממקום

מד) ד"א, כי מעולם המה: כי כשברא העולם לקח את יצחק וברא את העולם, דהיינו שברא העולם במדת הדין, ראה שאין הדין יכול לעמוד בלבדו, לקח אברהם, שהוא חסד, וקיים עמו את העולם. זה שכתוב, אלה תולדות השמים והארץ בהבראם. אל תקרי בהבראם אלא באברהם. ראה שצריכים יותר קיום, לקח את יצקב, שהוא מדת הרחמים, ושתף עם יצחק, שהוא דין, וקיים העולם. ז"ש, ביום עשות הויה אלקים ארץ ושמים, שהויה הוא מדת הרחמים, ואלקים הוא מדת הדין. וע"כ באברהם ויצקב נתקיים העולם. ומשום זה כתוב, כי מעולם המה.

מה) ר' יהודה פתח ויהי ביום השמיני: אחר שנשלם אהרן באלו שבעת הימים, שהם בינה חג"ת ונה"י (כנ"ל אות כ"ח) ונתעטר בהם, אז יום השמיני, שהוא מלכות, צריך להשתלם מן ז' דמילואים על ידי הכהן. וע"כ העבודה היא בשמיני, כדי להתעטר מד', שהם בינה חג"ת ונה"י, ושיתתקן הכהן על עון העגל שחטא מתחילה.

מו) הה"ד ויאמר אל וגו': ז"ש, ויאמר אל אהרן קח לך עגל. והרי העמידוהו, עגל, (דפ"י דף ל"ח ע"א)

טז

שמיני

לשדךא למלכא, מבי אתרא אצטריך, ולא מבי מלכא. ר' יוסי אמר, מדידיה לדידיה לא אתחזי. אמר ר' יהודה, בג"כ בן בקר ודאי ולא בן פרה.

מוז) לחטאת: לדכאה על ההוא חוכה דחב ביה. ואיל לעולה תמימים. תמימים, תמים מבעי ליה. אי תימא דעל איל ועגל קאמר, לאו תכי. דהא תרווייהו לא סלקין לעולה, דהא כתיב לעולה תמימים, ועגל לחטאת סלקא, מהו תמימים, וכתיב איל.

מוח) אלא אילו דיצחק, לקרבא לגבי פרה, דאדפר תרי זמני בקרא, חד דכתיב וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל, והא חד, וילך אברהם ויקח את האיל, הא תרי, ויעלהו לעולה. וע"ד איל לעולה תמימים, תרי איל, דאיהו תרי. ועל דא גבורות תנינן, ומנייהו מתפושין לכמה אתרנין.

חלופי גרסאות
ג ל"ג הא חד.

מסורת הזהר
O (בראשית כב) וירא קנז צ"א.

ויהי ביום השמיני

הסולם

מאמר

שניה גונו את מדת הדין, ומעלה המלכות לבינה ונמתקת שם במדת הרחמים, (כח"ש לעיל דף י"ג ד"ה ונתבאר עש"ה) כי ע"י מסך זה ממשיך תחילה הקטנות דבינה, ואח"כ ע"י הארה עליונה מוריד המלכות מבינה ומתגלה הגדלות דבינה ואז משיג שוב הקו שמאל בחינת ו"ק דג"ר ומתיחד עם הימין, שה"ס ג"ר דפנים.

ממקום אחר. ולא עגל בן פרה, שהיה רומז על שור שבמלכות, כנ"ל.

מוז) לחטאת: פירושו, לטהר על עון ההוא שחטא בו. ואיל לעולה תמימים. שואל, אומד תמימים, תמים היה צריך לומר. אם תאמר שסוכב על איל ועגל, ע"כ אומד לשון רבים, אינו כן, כי שניהם אינם עולים לעולה, שהרי כתוב, לעולה תמימים, ועגל אינו עולה לעולה אלא עולה לחטאת, וא"כ, מהו תמימים שכתוב על איל.

וד"ס שתחילה נאמר מקו אמצעי שהוא ז"א, לאברהם שה"ס החסד וימין, שישחוט את יצחק בנו, דהיינו מכת פעולה א' דמסך דחירק שבקו אמצעי, שהוא גילוי דמדת הדין המסלק כל האורות מקו שמאל, שזה נבחן לשחיטה. ואח"כ נאמר לו אל תשלח ירך אל הנער וגו', דהיינו הגניזה דמדת הדין. ואח"כ נאמר וירא אברהם והנה איל אחר נאחו בסבך בקרניו, שה"ס שראה איך המלכות עלתה ונסתככה בבינה, שה"ס פעולה הב' דמסך דחירק. שע"י ראייה זו נמשכה הקטנות מבינה כנ"ל. ואח"כ ע"י הארה העליונה יורדת המלכות מבינה ומתגלה הגדלות מן הבינה, (כנ"ל ב"א דף ר"צ ד"ה בגין) שזסו"ה ויקח את האיל ויעלהו לעולה תחת יצחק בנו, כי אז נתתקן יצחק בנו ע"י הגדלות מן הבינה. הרי שב' פעמים איל שכתוב כאן, הם ב' מיתוקים, א' לקטנות וא' לגדלות.

מוח) אלא אילו דיצחק וכנ"ל: ומשיב. אלא אילו של יצחק, צריכים להקריב אל הפרה, שזכר ב' פעמים בכתוב, אחד שכתוב, וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל וגו', הרי אחד. ואחר, וילך אברהם ויקח את האיל, הרי שנים, וכתוב בהם, ויעלהו לעולה. וע"כ נאמר איל לעולה תמימים, שני איל, דהיינו לשון רבים, כי הם שנים. וע"כ גבורות למדנו, ומהם מתחלקים לכמה אחרים.

פירושו. כבר ידעת שסוד עקרת יצחק, ה"ס מיעוט הג"ר דקו שמאל כדי שיתיחד עם קו ימין שנקרא אברהם (כח"ש באורך לעיל ויקרא אות ש"ד עש"ה) וכאן מפרט ומבאר יותר. כי נודע שב' פעולות נזהגות במסך דחירק שבקו אמצעי בעת שבא ליחד השמאל והימין יחד, שבתחילה מגלה בחינת המסך דמדת הדין דצמצום א', שאז התרוקן קו השמאל כולו מאורותיו. ואח"כ בפעולה (דפני' דף ל"ח ע"א)

וזה אמרו, דאדכר תרי זמני בקרא וכנ"ל, אחד לקטנות ואחד לגדלות כנ"ל, וע"ד איל

יז **שמיני**
מט וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר קָחוּ שְׁעִיר עִזִּים לְחַטָּאת, עֶגְלָה לְחַטָּאת מִבְּעֵי לֵיָהּ, כְּגֹוֹנָא דְכֶהֱנָא. אֵלָא יִשְׂרָאֵל הָא קְבִילוּ עֹונָשָׁא, וְעִיד לֹא כְּתִיב בְּהוּ עֶגְלָה לְחַטָּאת, אֵלָא עֶגְלָה לְעֹוֹלָה. מ"ט. דְּכָל אִינוּן דְּחִבּוּ בֵיהּ, קְבִילוּ עֹונָשָׁא, בֵּין בְּמִלּוּלָא, בֵּין בְּעֹובְדָא, בֵּין בְּפֹולְחָנָא, וְאִפִּילוּ אִינוּן דְּלֹא עֲבָדוּ מַדִּי, אֵלָא דְסָלִיקוּ לֵיהּ בְּרַעוּתָא דְלִבֵּיהוּ לְמַפְלַח לֵיהּ, אֲתַעֲנָשׁוּ, כְּמָה דְכְּתִיב וַיִּשְׁקֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֲכַל כֵּן אִינוּן דְסָלִיקוּ לֵיהּ בְּרַעוּתָא דְלֹא לְמַפְלַח לֵיהּ, אֵלָא דְסָלִיקוּ גֹוֹנָא דְרַעוּתָא מְנִיהּ, הֵכָא אֲתַדְפֵּן, וּמְקַרְבִין לֵיהּ לְעֹוֹלָה וְלֹא לְחַטָּאת.
נ אֲכַל קָחוּ שְׁעִיר עִזִּים לְחַטָּאת, אֲמַאי. אֵלָא בְּגִין דְּהוּוּ מְקַרְבִין בְּקַדְמִיתָא לְשְׁעִירִים, דְשִׁלְטִין עַל טוּרֵי רְמָאֵי. וְדָא הוּא לְחַטָּאת, וּבְעֵינֵן לְאֲתַדְפָּאָה מֵהָהוּא חֹבָא, וְלֹא עוּד אֵלָא לְחַדְתוּתֵי דְסִיְהָרָא אֲצִטְרִיף.
נא וְשׁוֹר וְאֵיל לְשִׁלְמִים. שׁוֹר וְלֹא פֶר, בְּגִין דְשׁוֹר שְׁלִים אִיהוּ, לְאֲחֻזָּאָה שְׁלָמָא, הַה"ד לְשִׁלְמִים. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שׁוֹר וְאֵיל מְסַטְרָא דְשְׁמַאלָא קָא אֲתִיין. שׁוֹר מְסַטְרָא דְשְׁמַאלָא, דְכְּתִיב וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמָאל. אֵיל, בְּגִין אֵילוּ דִי צַחֲקָא. וְסִלְקִין לְשִׁלְמִים, לְאֲשִׁלְמָא לֹון לְכִי וְעִיד שׁוֹר וְאֵיל לְשִׁלְמִים.

ח'לופי גרסאות
 ד ל"ג ואיל לשלמים.

מסורת הזהר
 (7) (ויקרא ט.) (10) (שמות לב) משפטים קיד אות שסא.
 (1) (ויקרא ט.) (10) (יחזקאל א) ב"א פה צ"א.
 דרך אמת צן הרים גבוהים.

הסולם
מאמר
 אֵיךְ לְעֹוֹלָה תְּמִימִים, תְּרֵי אֵיךְ, כִּי כַעַת שְׁמַקְרִיב הָאֵיל לְעֹוֹלָה צְרִיךְ לְכוּיֵן לְבִי בְּחֵי אֵיל לְעֹוֹלָה הַנּוֹכְרִים בַּעֲקַדַת יִצְחָק. וְעֲלֵיהֶם נֹאמַר תְּמִימִים לְשׁוֹן רַבִּים. וְז"ש, וְעִיד גְבוּרוֹת תְּנִינֵן. שֵׁשׁ ב' מִינֵי גְבוּרוֹת, אַחַת דְקַטְנוּת, שְׂאז אֵין לְקוּ שְׂמַאל שְׂהוּא גְבוּרָה, אֵלָא וְ"ק בְּלִי רֵאשׁ. וְא' לְגַדְלוֹת שְׂאז יֵשׁ לְקוּ שְׂמַאל וְ"ק דְחַכְמָה. וּמְנִיְדוּ מֵתַפְרִישֵׁן לְכַמְהָ אַהֲרִנִין. שְׂאלוּ ב' גְבוּרוֹת מֵתַחֲלֻקוֹת לְכַמְהָ בַחֲנִינֹת.
מט וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו': וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר קָחוּ שְׁעִיר עִזִּים לְחַטָּאת. שׁוּאֵל. עֶגְלָה לְחַטָּאת הִיָּה צְרִיךְ לֹוֹמַר, כְּמוּ בַכֶּהֱן. וּמִשִּׁיב, אֵלָא יִשְׂרָאֵל כְּבֵר קְבִילוּ עֹונָשָׁם, וְעַל כֵּן, לֹא כְּתוּב בְּהֶם עֶגְלָה לְחַטָּאת, אֵלָא עֶגְלָה לְעֹוֹלָה. מְהוּ הַטַּעַם, שְׂהִיו צְרִיכִים עֶגְלָה לְעֹוֹלָה. כִּי כָל אֵילוּ שְׁחַטְאוּ בוּ, בַּעֲגָלָה, בֵּין בְּדַבּוּר, בֵּין בְּמַעֲשֵׂה, בֵּין בְּעַבְדוּתָהּ, קְבִילוּ עֹונָשׁ, וְאִפִּילוּ אֵילוּ שְׂלֹא עֲבָדוּ מִמֶּשׁ אֵלָא שְׂעֵלָה בְּרַצוֹן לְבֶם לְעַבּוּד לוּ, ג"כ נַעֲנָשׁוּ, כְּמ"ש, וַיִּשַׁק אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שִׁמְחָה הִגִּיעַ עֹונָשׁ לְאוֹתָם שְׂעֵלָה בְּרַצוֹנָם לְעַבּוּד לוּ, אֲבָל כָּל אֵילוּ שְׂהַעֲלוּ בְּרַצוֹנָם שְׂלֹא לְעַבּוּד לוּ, אֵלָא רַק מַעֲיֵן שֶׁל רַצוֹן הַעֲלוּ מִמֶּנּוּ, נִטְהַרוּ לוּ, (דפוי" דף ל"ח ע"א *) דף ל"ח ע"ב)

אור הסולם מרכז מורשת בעל הסולם
 ספר הזהר - בהוצאת מ.קלאר

יה

שמיני

גב א"ר יהודה, פלא בגין דכניי מתעטרא ומתברכא על ידא דכהנא, באשלמותא. והאי יומא חדותא דכלא הוה, חדותא דכניי בקב"ה, חדותא דעלאין ותתאין. וכמה דאשתלים פהנא לתתא, פככו"ל אשתלים פהנא לעילא, בר נדב ואביהוא דאתערו ערבוביא בין מטרוניתא ומלכא. ובג"כ ותצא אש מלפני יי' ותאכל אותם וגו'.^ה

גג ויאמר משה אל אלעזר ואל איתמר ראשיכם אל תפרעו וגו', כי שמן משחת יי' עליכם. וכי אבא אמר, הא תנינן בעובדין דלתתא, אתערון עובדין לעילא, ועובדא דלתתא בעי לאתחזא פגוונא דעובדא דלעילא.

גד ת"ח, פל חדותא דלעילא, תליא ביהוא שמנא קדישא, דמתמן נפיק חדה וברכפאן לכלהו בוצינין, וכהנא ועלאה אתעטר בנגידו דמשחא, ובג"כ פהנא, דרבו משחא אתנגיד עליה פגוונא דלעילא, בעי לאתחזא חידו, ונהירו דאנפין, ולא יתחזי גרעונא ברישיה, ולא בלבושיה, אלא למחוי פלא שלים פגוונא דלעילא, ולא יתחזי ביה פגימו כלל, בגין דלא יעביד פגימו באתר אחרא.

גה ת"ח, אלמלא אלעזר ואיתמר אתחזון פגימו ביהוא שעתא בלבושיהון או בראשיהון, לא אשתזיכו ביהוא שעתא, דהא שעתא קיימא למעבד דינא. ועל דא תנינן, בשעתא דמותנא אערע בעלמא, לא יתער אינש גרמיה^ו למלה בעלמא, בגין דלא יתערון עליה. בר אי אתער גרמיה לטב, ויכיל^ז לדחיא שעתא,

מסורת הזהר

(ו) (ויקרא י' חלק ג' נו.)

חזונו גרסאות

ה בדפו"י כתבו חסר כאן. 1 מוסף עלאה מניה. ז מוסף ראנפין יתיר מכלא. ח למזל. ט לדחיא.

מאמר

הסולם

ויהו ביום השמיני

נד ת"ח ב"ה חדותא וכו': בוא וראה, כל השמחה של מעלה תלויה בשמן הקדוש ההוא שהוא חכמה, שמשם יוצאות שמחה וברכות לכל הנרות, והכהן העליון, שהוא חסד, מתעטר בשפע השמן, הנמשך מחכמה, ומשום זה, הכהן, ששמן המשחה נמשך עליו כעין שלמעלה, צריך להראות שמחה והארת פנים, ולא יהיה נראה חסרון בראשו, ולא בלבושיו, אלא להיות שלם לגמרי כעין של מעלה, ולא יראה בו פגם כלל, כדי שלא יעשה פגם במקום אחר. למעלה.

נה ת"ח אלמלא אלעזר וכו': בוא וראה אם אלעזר ואיתמר היו נראים פגומים בשעה ההיא, בלבושיהם או בראשיהם, לא היו ניצולים באותה שעה, שמתו נדב ואביהוא, כי השעה עמדה לעשות דין. ועל כן למדנו, בשעה שיש מגפה בעולם, לא יעורר אדם עצמו לשום דבר בעולם, כדי שלא לעשות רושם

(דפו"י דף ל"ח ע"ב)

יב

שמיני

דְּהָא בְּזַמְנָא וְשַׁעְתָּא דְּדִינָא קְיִימָא בְּעֵלְמָא, מֵאֵן דִּיעָרַע בֵּייה, לְקִטִּי לִיָּה וְיִסְתַּלַּק מְעֵלְמָא. וּבג"כ וְלֹא תְמוֹתוּ. כְּתִיב וְאַחִיכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִכְפוּ אֶת הַשְּׂרִיפָה, בְּגִין דְּאִינוּן לֹא אֶתְיִין מִסְטָרָא דְכִהְנִי, וְלֹא מִתְזַקִּי.

גו) רְבִי אֶלְעָזָר פְּתַח, וְיִקְחָ אַהֲרֹן אֶת אֱלִישֶׁבַע בֶּת עַמִּינְדָב אַחֹת נַחְשׁוֹן לֹו לְאַשָׁה. וְיִקְחָ אַהֲרֹן. כִּלְא כְּמָה דְאַצְטְרִיד, כִּלְא כְּגוֹנוּנָא דְלַעֲיִלָא. ת"ח, רְאוּיָה הֵיטָה בֶּת שְׁבַע לְדוֹד, מִיּוֹמָא דְאַתְבְּרִי עֲלֵמָא. רְאוּיָה הֵיטָה אֱלִישֶׁבַע לְאַהֲרֹן מִיּוֹמָא דְאַתְבְּרִי עֲלֵמָא.

גז) מָה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֶלְא כִּלְא חַד. אַבְל הֵתֵם לְדִינָא, הֵכָא לְרַחֲמֵי. כִּד אֶתְחַבְּרָא בְּדוֹד, לְדִינָא, לְאַגְתָּא קְרִבִּין, לְאוֹשְׁדָא דְמִין. הֵכָא בְּאַהֲרֹן, לְשֵׁלְמָא, לְחֻדְוָה, לְנַהֲיָו דְאַנְפִּין, לְאַתְבְּרָכָא. וְעַל דָּא יִתְקַרֵּי הֵתֵם בֶּת שְׁבַע, הֵכָא אֱלִישֶׁבַע. וְאַלִישֶׁבַע: דְאַתְחַבְּרָא בְּחֻסְדָּא, יִבְתַּ שְׁבַע לְדִינָא, לְיִרְתָּא מְלֻכּוֹתָא וְלְאַתְקָפָא.

גח) א"ר שְׁמַעוֹן, הָא דְתַנְיִין דְכְּתִיב וְקוֹל הַשּׁוֹפָר, שְׁפִיר הוּא, וְדָא הוּא יַעֲקֹב, דְאַסְתַּלַּק בְּמַחְשְׁבָה דְאַבְהֶז, וְנִפְקוּ כְּתִידָא מְגוֹ שׁוֹפָר, דְּהָא שׁוֹפָר אֶפִּיק מִיָּא וְאַשָׁא וְרוּחָא כְּתִידָא, וְאַתְעֵבִיד מְנַיְיָהוּ קְלָא. כִּד אִמָּא עֲלָאָה, אֶפִּיק לְאַבְהֶז, בְּקַל חַד. וּמְגוֹ מַחְשְׁבָה אֶסְתַּלְּקוּ כְּתִידָא בְּחַד קוֹל, וְהָהוּא קוֹל אֶקְרִי קוֹל הַשּׁוֹפָר, וְדָא יַעֲקֹב דְכִלִּיל לְאַבְהֶז כְּתִידָא, וְאַקְרִי קוֹל.

ח'זופי גרסאות

9) (שמות י) בשלח לג צ"ה. 8) (שמות יט) פקודי רב י' ליג ויקח אהרן. כ' לאשלמא. ל' מוסף אתקרי הכי. 10) מוסף אלישבע. 11) מוסף ת"ח בת שבע. 12) בוהא חרא. צ"א.

מסורת הזהר

מאמר

הסולם

ויקח אהרן את אלישבע

גו) מָה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי וְכוּ': שׁוֹאֵל מָה בֵּין זֹו לְזֹו. כִּיּוֹן שְׁטִיתְהוּ הֵן מְלֻכּוֹת, מָה הֶחְפַּדֵּשׁ בֵּין בֶּת שְׁבַע לְאַלִישֶׁבַע. וּמִשִּׁיב, אֵלְא הַכֵּל אַחַד, שְׁטִיתְהוּ הֵן מְלֻכּוֹת, אַבְל שֵׁם הוּא לְדִין. כִּאֵן הוּא לְרַחֲמִים. כְּשֶׁנִּתְחַבְּרָה בְּדוֹד הִיא בְּבַחֲיוֹת דִּין, לַעֲשׂוֹת מְלַחֲמוֹת וּלְשַׁפּוֹךְ דָּם. כִּאֵן בְּאַהֲרֹן, הִיא לְשִׁלּוֹם, לְשִׁמְחָה, לְהָאֲרַת פְּנִים, לְהִתְבַּרֵךְ מִמּוֹ. וְע"כ נִקְרָאת שֵׁם בֶּת שְׁבַע, וְכִאֵן אֱלִישֶׁבַע, אֱלִישֶׁבַע נִתְחַבְּרָה בְּחֻסְדָּא. כִּי הִיא אוֹתִיוֹת אֵלֵי שְׁבַע, וְאַל הוּא חֻסְדָּא. בֶּת שְׁבַע, הִיא לְדִין, לְרִשְׁתַּ מְלֻכּוֹת, וְלַהֲתַחֲזֹק.

גח) א"ר שְׁמַעוֹן וְכוּ': אר"ש זה שלמדנו, בכתוב, קול השופר, יפה הוא, וזה הוא יעקב, שעלה במחשבה, שהיא חכמה, עם האבות, דהיינו בכללות חג"ת, ויצאו יחד מתוך השופר, שה"ס בינה, הנקראת אמא עלאה, כי כמו שופר שתוקעים בו, שהוא מוציא מים ורוח, ואש יחד, שהקול נעשה מהם, כך אמא עלאה, המכונה

רושם שיתעוררו עליו בעלי הדין. חוץ אם מעורר עצמו לדבר טוב, ויכול לדחות שעת הדין. כי בזמן ובשעה שדין נמצא בעולם, מי שיפגש בו, לוקטים אותו ויסתלק מן העולם. ומשם זה, וְלֹא תְמוֹתוּ. כתוב, ואחִיכֶם כֵּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִכְפוּ אֶת הַשְּׂרִיפָה. משום שהם אינם באים מצד הכהנים, ואין חשש שיהיו נזוקים. ע"כ מותר להם להתעורר ולבכות את השריפה. ולא לכהנים אשר הדין שלט אז עליהם.

מאמר ויקח אהרן את אלישבע

גו) רְבִי אֶלְעָזָר פְּתַח וְכוּ': רֵא"פ, וִיקְחָ אַהֲרֹן אֶת אֱלִישֶׁבַע וְגו'. וִיקְחָ אַהֲרֹן, הַכֵּל הִיָּה כְּמוֹ שְׁצִרִין, הַכֵּל כְּעִין שֶׁל מְעֵלָה. בּוֹא וּרְאָה, רְאוּיָה הֵיטָה בֶּת שְׁבַע, שֶׁהִיא הַמְּלֻכּוֹת (כְּנִ"ל אוֹת כ"ח) לְדוֹד מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם. רְאוּיָה הֵיטָה אֱלִישֶׁבַע שֶׁהִיא הַמְּלֻכּוֹת. לְאַהֲרֹן, מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם.

(דפויי דף ל"ח ע"ב)

ב

שמיני

נטו ותרי קלי גינהו, דהא מגו קלא, נפיק קלא. אכל קול חד דאקרי קול השופר, ומקא נפקו שאר קולות, מגו ההוא שופר בזוגא * דמתשבה. ושבעה קולות גינהו, דנפקין בזוגא דמתשבה בשופר, ודא שופר דאשקי לון ודוי לון לאכהן בקדמיתא, ולבתר לבנין, והא אוקמוה מלה.

ס תא חזי, ויקח אהרן את אלישבע, לבסמא לה, למחרי לה, לחברא לה במלכא, בזוגא שלים, לאשתפחא ברקאן * לעלמין פלהו, עיי דאהרן. בג"כ, בעי פהנא לאשתפחא בנהירו דאנפין, בחידו, פלא פגוונא דלעילא, דהא על ידוי ברקאן וחדוון משתפחי. ועל דא אתרחקא מגיה דינא ורוגזא ועציבו, בגין דלא יתפגם מההוא אתר דאתקטר ביה. וע"ד ואחיקם פל בית ישראל יכפו את השרפה, ולא פהנא. עליהו פתיב * ברך * חילו ופעל ידיו תרצה וגו'.

סא * יין ושכר אל תשת אפה ובניך אפה וגו'. אמר רבי יהודה, מגו פרשתא דא שמעינן, דנדב ואביהו רני תמרא הו, * מדאזהר לכהני בהא. ר' חייא פתח, * ויין ישמח לבב אנוש וגו', אי בעי פהנא למחרי ולאשתפחא בנהירו דאנפין יתיר מפלא, אמאי אסיר ליה תמרא, דהא חידו ביה אשתכת, נהירו דאנפין ביה אשתכת.

חלופי גרסאות
ט ואקרי. 9 בעלמין. צ מדאזהר.

מסורת הזהר
ק (דברים לג) ויחי קעה צ"א. ר (ויקרא י) משפטים קכב צ"ק. ט (תהלים קד) ויחי ר צ"א.

ויקח אהרן את אלישבע

הסולם

מאמר

ואח"כ את הבנים, שהם נהי"מ. וכבר העמידו הדבר.

ס ת"ח ויקח אהרן את אלישבע: שהיא המלכות, היינו, לבשם אותה ולשמחה, ולחבר אותה במלך הקדוש, ב"א. בזוג שלם, שתמצאנה ברכות בכל העולמות על ידי אהרן. משום זה צריך הכהן להמצא בהארץ פנים, בשמחה, כעין של מעלה, כי על ידו נמצאות ברכות ושמחה. וע"כ נרחק ממנו דין ורוגז ועצבות, כדי שלא יהיה נפגם מאותו מקום שנקשר בו, שהוא המלכות, וע"כ, ואחיקם כל בית ישראל יכפו את השריפה ולא כהן. עליהם כתוב, ברך ה' חילו ופעל ידיו תרצה וגו'.

מאמר יין ושכר אל תשת

סא * יין ושכר אל תשת וגו': א"ר יהודה, מתוך פרשה זו אנו שומעים, שנרב ואביהו, שתויי יין היו, משהוהיר אותם, את הכהנים, על זה. ר' חייא פתח, ויין ישמח לבב אנוש וגו'. שואל, אם הכהן צריך לשמח ולהמצא בהארץ הפנים יותר מהכל, אם כן למה אסור לו יין, הרי בו נמצאת שמחה, והארץ פנים נמצאת בו.

אלא

המכונה שופר, הוציא את האבות, שהם חג"ת, בקול אחד, שהוא קו האמצעי, ת"ת, ומתוך המחשבה עלו יחד בקול אחד, וקול ההוא נקרא קול שופר, וזהו יעקב, שהוא קו האמצעי הכולל האבות, חג"ת, ביחד, כי קו האמצעי כולל בתוכו כל ג' הקוין, ונקרא קול. וביאור הדברים תמצא לעיל (בהקס"ז דף רכ"ד ד"ה וזה אמרו).

נטו ותרי קלי גינהו וכו': ובי קולות הם, אי של מנעולא, והבי של מפתחא (שנתבאר לעיל ויקרא אות ש"ט בהסולם ע"ש) כי מתוך קול דמנעולא יוצא קול דמפתחא, (כמ"ש לעיל לך י"ג ד"ה ונתבאר ע"ש) אבל קול אחד הוא שנקרא קול השופר, שהיא קול דמפתחא, שהוא בחינת מיתוק המלכות בבינה. הנקראת שופר. ומכאן יוצאים שאר הקולות מתוך השופר, בזוג דמחשבה, שהוא חכמה, עם הבינה, וז' קולות הם, דהיינו חג"ת נהי"מ דז"א, שיוצאים ע"י זוג המחשבה בשופר, שהם חכמה ובינה, ושופר זה, שהוא בינה, משקה ומרוה בתחילה את האבות, שהם חג"ת, (דפויי דף ל"ח ע"ב *) דף ל"ט ע"א)

כא

שמיני

כב אלא שירותא דחמרא חנוּתא. סופיה עציבו. וְעוֹד דַּיִן מִסְטְרָא דַּלְיוֹנָי אֲתִי, מֵאַתֵּר דַּחְמְרָא שְׂרִי, דְּהָא אוֹרְיִיתָא וְחִמְרָא דְּאוֹרְיִיתָא, מִסְטְרָא דַּגְבוּרָה הוּא. וְסְטְרָא דַּכְהָנָא מִיֵּין צְלִילִין נְהִירִין.

כג ר' יוסי אָמר פֿל חַד אוֹזִיף לְחַבְרִיה, וְכָלִיל פֿלָא דָּא בְּדָא, יוֹבֵג"כ, חִמְרָא שְׂרִי חִנוּתָא, בְּגִין דְּכָלִיל מְגוּ מַיָּא, וְלִכְתֵּר אֶהְדֵּר לְאַתְרִיה, וְעַצִּיב וְרָגִז וְדַאִין דִּינָא.

כד ר' אבא אָמר, מֵאַתֵּר חַד נִפְקוּ, יֵין וְשֶׁמֶן אֶ וְמִים. מִים וְשֶׁמֶן בִּלְיִמְנָא, נְטִילֵי פְתִי לֹון, וְשֶׁמֶן יִתִּיר מִכָּלָא. דְּאִיהוּ חִנוּתָא שְׂרִוּתָא וְסִימָא, דַּכְּתִיב (ט) כְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזָּקֵן וְזֶן אֶהְרֵן. וְיֵין לְשִׁמְאָלָא, יִתִּי לְיוֹנָי, לְאַרְמָא קָלָא וְלִזְמָרָא, וְלֹא לְשִׁתּוּק, דְּהָא חִמְרָא לֹא שְׁתִּיק לְעִלְמִין, וְשֶׁמֶן בְּחִשָּׂאֵי הוּא תְּדִיר.

כה מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֲלֹא, שֶׁמֶן דְּאִיהוּ בְּחִשָּׂאֵי בְּלַחֲשׁוֹ תְּדִיר, אֲתִי מִסְטְרָא דַּמְתְּשְׁבָה, דְּאִיהוּ בְּלַחֲשׁוֹ תְּדִיר וְלֹא אֶשְׁתַּמַּע, וְהוּא בְּחִשָּׂאֵי, וְעַל דָּא הוּא מִימְנָא. וְיֵין דְּאִיהוּ לְאַרְמָא קָלָא, וְלֹא שְׁתִּיק לְעִלְמִין, אֲתִי מִסְטְרָא דְּאִימָא, וְיִתִּין לְיוֹנָי לְסִטְרָא שְׁמָאָלָא, וְקִימֵי לְזִמְרָא לְאַרְמָא קָלָא, וְקִימֵי בְּדִינָא. וְבִג"כ כְּתִיב, וְעַל פִּיהֶם יִהְיֶה כָּל רִיב וְכָל נִגְעַ.

חלופי גרסאות
ק וכהנא שירותא וסימא בעי חנוּתא ונהירו דאנפין יין
אתי מסטרא דליואי. ר ל"ג ובג"כ. ש לבתר. ת מוסיף
דינא, וכהנא שירותא וסימא בעי חנוּתא ונהירו דאנפין. א מוסיף ומים דבש וחלב. ב ל"ג לימנא. ג ל"ג יתיר ליואי.
ד לא. ה ל"ג לזמרא.

מאמר
סב אלא שירותא דחמרא וכו': ומשיב, אלא תחילת היין היא שמחה, וסופו הוא עצבות. והכהן צריך להיות תמיד בשמחה ועוד שהיין בא מצד הלויים, מן המקום שיש שורה בו, משמאל, כי התורה ויינה של תורה, הוא מצד הגבורה. וצד הכהנים, הוא מים צלולים ומאירים, שהוא חסד.
סג ר' יוסי אָמר וכו': ר"א, כל אחד מלוה לחבירו, והכל כלול זה מזה, שהשמאל כלול מימין, והימין מהשמאל, וע"כ יין, שהוא משמאל, מתחיל בשמחה, משום שכלול ממים, שהוא מימין, ואח"כ תוֹרֵד לְמִקוּמוֹ, לְשִׁמְאָל, והוא נעצב ונרגז ודן דין, כדרך השמאל.
סד ר' אבא אָמר וכו': ר"א, ממקום אחד יוצאים יין ושמן ומים. מים ושמן שמימין לוקחים הכהנים ויורשים אותם, ושמן יותר מכל, דהיינו חכמה, שהיא שמחה בתחילה ובסוף, ולא כמו יין שבסופו עצבות. שכתוב, כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וזן (דפו"י דף ל"ט ע"א)

כב

שמיני

(סו) בג"כ, פתנא פד ייעול למקדשא למפלח פולחנא, אסיר ליה למשתי חמרא, דהא עובדוי בחשאי אינון, ובחשאי יאתאן ואתקוון, וזווג למאן דזווג, ונגיד ברכאן לעלמין פלהו, וכלא בחשאי, ויעובדוי פלהו ברנא. וחמרא מגלה רזין הווא, דהא פל עובדוי לארמא קלא קאים.

(סז) רבי יהודה ורבי יצחק הוו אזלי בארמא, מבי מרוננא לצפורי, ויהוה רבניא חד שכיח לגבייהו, בחמרא בקינטא דדובשא אמר רבי יהודה נימא מלה דאורייתא ונויל.

(סח) פתח רבי יצחק ואמר, וחפף פנין הטוב הולך לדודי למישרים וגו'. וחפף פנין הטוב, דא יינא דאורייתא, דאיהו טב. דהא יינא אחרא לאו איהו טב, ויינא דאורייתא, טב לכלא. טב לעלמא דא, וטב לעלמא דאתי. ונדא הוא יינא דדניחא ליה לקב"ה יתיר מכלא, ובזכו דא, מאן דמרוי מיינא דאורייתא, יתער לעלמא דאתי, ויזפי לאחייא, פד יוקים קב"ה לצדיקייא. א"ר יהודה, דובב שפתי ישנים, הא תנינן דאפילו בההוא עלמא, יזפי למלעי באורייתא, הה"ד דובב שפתי ישנים.

(סט) אמר ההוא רבנא, אי כתיב וחפף מנין הטוב, תוינא אמרי הכי. אכל

מסורת הוהר

(ב) (שיר ז) תרומה נב צ"ו.

חלופי גרסאות

ו אחתוי; אחזייאן; אתכוון [; ואתכוון] במה דאתכוון.
ז ועוד דעובדוי. ח ל"ג הוא; היה. ט בגוון. י ל"ג ודא.
כ ונייה. כ

מאמר

הסולם

יין ושכר אל תשת

לו לשתות יין. שצריך להיות כמו שורשו למעלה.

(סו) רבי יהודה ור' יצחק וכו': ר"י ור"י היו הולכים בדרך מבי מרוננא לצפורי. והיה נמצא אצלם ילד אחד עם חמור, נושא יין מרוקח בדבש. א"ר יהודה, נאמר דבר תורה ונלך. **קינטא דדובשא**, פירושו יין מרוקח בדבש, כמו גלוסקין וקנטיטון (א"ר ד"ה לאמותם).

(סח) פתח ר' יצחק וכו': פתח ר"י ואמר, וחכך כיינ הטוב הולך לדודי למישרים וגו'. **וחכך כיינ הטוב**, זה יינה של תורה, שהוא טוב, כי יין אחר, דס"א, אינו טוב, ויינה של תורה טוב לכל, טוב לעולם הזה, וטוב לעולם הבא. והוויין שנוח לו להקב"ה יותר מכל. ובזכות זה, מי שמרנה עצמו מיינה של תורה, יתעורר לעולם הבא ויזכה לתחיית המתים, כשיקים הקב"ה את הצדיקים. א"ר יהודה, דובב שפתי ישנים. הנה למדנו, שאפילו בעולם ההוא יזכה לדבר בתורה, ז"ש דובב שפתי ישנים.

(סט) אמר ההוא רביא וכו': אמר הילד

ההוא

(סו) בגין כך כהנא וכו': משום זה, כהן שנכנס למקדש לעבוד עבודה, אסור לו לשתות יין, כי מעשיו הם בחשאי, ובחשאי בא ומכוון היחודים, ומזווג למי שמוזוג, דהיינו לזו"ן, וממשיך ברכות לעולמות כולם, והכל בחשאי, שכל מעשיו הם בסוד. וע"כ אסור לשתות יין, שהוא מגלה סוד, כי כשנכנס יין יצא סוד, ואשר בכל מעשיו עומד להרים הקול.

פירושו. השמן נמשך מחכמה, שהוא בצד ימין, וה"ס או"א שהם תמיד בחסדים מכוסים, וז"ס שהשמן הוא בחשאי ובסוד, כלומר שאינו מתגלה בהארת החכמה. ומשם נמשכים הכהנים. והיין, ה"ס צד שמאל דבינה שתורה להיות חכמה, דהיינו הארת החכמה, המגלה את החסדים ומשמיעם לחוץ. וז"ס שהיין מגלה סוד. וז"ס שהוא להרים הקול. כי קול ה"ס חסדים, והיין מגלה החסדים, שהגילוי לחוץ נבחן כהרמת קול. וע"כ הכהן, שכל מעשיו בחשאי ובסוד, להיותו נמשך מחכמה וחסד, שהוא כולו ימין וחסדים מכוסים, ע"כ אסור

(דפו"י דף ל"ט ע"א)

כג

שמיני

כִּינן הטוב כתיב, וְלֹא מִיִּין. אֲשַׁנְחוּ בֵּיהּ, אָמַר ר' יְהוּדָה, בְּרִי אִמָּא מִלְּךָ, דְּשִׁפִּיר קָא אֲמַרְתָּ.

(ב) אָמַר, אָנָּא שְׁמַעְנָא, דְּמֵאן דְּאֲשַׁתְּדַל בְּאוֹרֵייתָא, וְדָבִיק בָּהּ, וְהֵיא מְלָה דְּאוֹרֵייתָא אֲשַׁתְּמַע בְּפוּמֵיהּ, וְלֹא לְחִישׁ לָהּ בְּלַחֲשֵׁי, יֵאָלֵא אָרִים קָלִיָּה בָּהּ, דְּאוֹרֵייתָא הָכִי בְּעֵיָא לְאַרְמָא קָלָא, דְּכַתִּיב ׀ בְּרֵאשׁ הוּמִיּוֹת תִּקְרָא, לְאַרְמָא ׀ רְנָה דְּאוֹרֵייתָא, וְלֹא בְּלַחֲשֵׁי. כִּינן הטוב, כְּחַמְר טַב דְּלֹא שְׁתִּיק. וְהוּא עֲתִיד לְאַרְמָא קָלָא, כִּד יְפוּק מֵהָא עֲלָמָא. הוּלְךָ לְדוּדֵי לְמִשְׁרִים, דְּלֹא יִסְטִי לִימִנָּא וְלִשְׁמָלָא, לֹא יִשְׁתַּבַּח דִּמְחֵי בִּידוּי. דּוּבַב שְׁפִתֵי יִשְׁנִים, אֲפִילוּ בְּהֵוּא עֲלָמָא שְׁפּוֹתֵיהּ מְרַחֲשֵׁן אוֹרֵייתָא.

(ג) תו שְׁמַעְנָא וְחַפְךָ כִּינן הטוב, הָאִי קָרָא לְכ"י אֲתַמַּר, וּכְתוּשְׁבַחְתָּא אֲתַמַּר. אִי הָכִי, מֵאן הוּא דְּמִשְׁבַּח לָהּ בְּהָאִי. אִי קב"ה, מֵהוּ הוּלְךָ לְדוּדֵי, הוּלְךָ אֲלֵי מְבַעֵי לֵיהּ.

(ד) אָלֵא וְדָאִי קב"ה קָא מְשַׁבַּח לָהּ לְכ"י, כְּמָה דְּהֵיא קָא מְשַׁבַּח לֵיהּ, דְּכַתִּיב חֲכוּ מִמְתַּקִּים, כִּף קב"ה מְשַׁבַּח לָהּ לְכ"י. וְחַפְךָ כִּינן הטוב, יִין הטוב: דְּהוּא תִּמְרָא דְּמִנְטְרָא. הוּלְךָ לְדוּדֵי: דָּא יִצְחָק, דְּאִקְרִי יְדִיד מְבֻטָּן. לְמִשְׁרִים: כּד"א, ׀ אֲתָהּ פּוֹנְנָת מִיִּשְׁרִים, לְאַתְּכַלֵּלָא שְׁמָלָא בִּימִנָּא. וְדָא הוּא מִיִּשְׁרִים, דְּכִינן תְּחִנּוּתָא דְּהֵוּא תִּמְרָ טַב, אֲתַכְלִיל שְׁמָלָא בִּימִנָּא, וְתַדָּאן כְּלָא. ׀ דְּהָא כְּלָא מְתַעֲרֵי בְּחִדּוּאן וּבְרַפְאן, וְעֲלָמִין כְּלָהוּ מְשַׁתְּפַחֵי בְּחִדּוּ, וּמְתַעֲרֵי לְאַרְקָא בְּרַכָּאן לְתַתָּא.

חלופי גרסאות

(ג) (משלי א) לעיל אות ד צ"ח. (ד) (תהלים צט) לך פ ל לא. ח דינא. ו מוסיף דכתיב וחכך. ט מוסיף דובב צ"ב. שפתי ישנים דהא.

מסורת הזהר

יין ושכר אל תשת

הסולם

מאמר

וחכך כִּינן הטוב. מְקָרָא זֶה נֵאמַר לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, שְׁהִיא חֲמִלְכוֹת. וְנֵאמַר בְּתַשְׁבַּח, א"כ מִי הוּא הַמְּשַׁבַּח אוֹתָהּ בּוֹה. אִם הַקְּב"ה מְשַׁבַּח, מֵהוּ, הוּלְךָ לְדוּדֵי לְמִשְׁרִים, הוּלְךָ אֲלֵי הֵיא צְרִיךְ לֹמַר.

(ב) אֵלֵא וְדָאִי קב"ה וכו': אלא ודאי הקב"ה הוא שמשבח כנסת ישראל, כמו שהיא משבחת לו, שכתוב, חֲכוּ מִמְתַּקִּים, כִּף הַקְּב"ה מְשַׁבַּח כְּנִסַת יִשְׂרָאֵל, וְחַכְךָ כִּינן הטוב. יִין הטוב, הוּא יִין הַמְּשׁוּמַר, שְׁה"ס הָאֲדַרְת חֲכִמָּה שְׁבִינָה, הוּלְךָ לְדוּדֵי, זֶה יִצְחָק, שְׁהוּא קוּ שְׁמָל דז"א. שְׁנִקְרָא יְדִיד מְבֻטָּן. לְמִשְׁרִים, הוּא כְּמוּ שְׁאֲתָה אֹמַר, אֲתָה כּוֹנְנַת מִיִּשְׁרִים, שְׁהָא חֲסֵד וּגְבוּרָה. דְּהֵינּוּ לְכַלּוֹל הַשְּׁמָל, שְׁהוּא גְבוּרָה בִּימִין, שְׁהוּא חֲסֵד. וְזֶה הוּא מִיִּשְׁרִים. שְׁבִשְׁבִיל הַשְּׁמַחָה שֶׁל יִין הַטּוֹב הֵוּא נְכַלל

ההוא, אִם הֵיא כְּתוּב, וְחַכְךָ מִיִּין הַטּוֹב הֵינּוּ אוֹמְרִים כִּךְ, שְׁפִירוּשׁוּ מִיִּינָה שֶׁל תּוֹרָה, אֲבַל כִּינן הטוב כתוב, וְלֹא מִיִּין. הִבִּיטוּ בּוֹ. אֹמַר ר' יְהוּדָה, בְּנֵי אַמּוֹר דְּבִרְיךְ, כִּי יִפֵּה אֲמַרְתָּ.

(ג) אֹמַר אָנָּא שְׁמַעְנָא וכו': אֹמַר, אֲנִי שְׁמַעְתִּי, שְׁמִי שְׁעוּסָק בְּתוֹרָה וְדְבִיק בָּהּ, וְדָבַר תּוֹרָה הֵוּא נִשְׁמַע מִפִּיו, וְאֵינּוּ אוֹמְרוּ בְּלַחֲשׁ, אֲלֵא מֵרִים בּוֹ קוֹלוֹ, כִּי כִךְ צְרִיכִים לְהֵרִים קוֹל בְּתוֹרָה, כִּי כְּתוּב, בְּרֵאשׁ הוּמִיּוֹת תִּקְרָא, לְהֵרִים רְנָה שֶׁל תּוֹרָה וְלֹא בְּלַחֲשׁ, הוּא, כִּינן הטוב, דְּהֵינּוּ כִּינן הטוב שְׁמַעְתִּי שְׁתַּק. וְהוּא עֲתִיד לְהֵרִים קוֹל כְּשִׁיבָא מְעוֹלָם הוּא. הוּלְךָ לְדוּדֵי לְמִשְׁרִים, שְׁלֵא יֵטָה אֲזוּ לִימִין וְלִשְׁמָל, וְלֹא יִמְצָא מִי שִׁיעֵכֶב בִּידוּ. דּוּבַב שְׁפִתֵי יִשְׁנִים, שְׁאִפִּילוּ בְּעוֹלָם הֵוּא, שְׁפִתֵי דּוּבַבּוֹת תּוֹרָה.

(ד) תו שְׁמַעְנָא וְחַכְךָ וגו': עוֹד שְׁמַעְתִּי.

(דפוויי דף ל"ט ע"א * דף ל"ט ע"ב)

כד

שמיני

עג אָתוּ ר' יְהוּדָה וְר' יִצְחָק וְנִשְׁקוּ לִיה רִישֵׁיהּ, וְחִדּוּ עֲמִיהּ, אָ"ל מַה שְׁמַךְ. אָ"ל יִיסָא. אָמְרוּ רַבֵּי יִיסָא תְּהָא. יְתִיר עֲתִידָא שְׂכִיחַ בְּעֵלְמָא מְרַבֵּי יִיסָא חֲבֵרְנָא, וְדָאסְתִּלֵּק מִבֵּינֵנָא. אָמְרוּ לִיה וּמֵאן אָבוּךָ. אָ"ל, אֶפְטָר מֵעֵלְמָא, וְהוּהוּ אֹלִיף לִי כָּל יוֹמָא ג' מְלִין דְּאוֹרְיִתָא, וּבְלִילָא ג' מְלִין דְּחֻמְתָּא דְּאֶגְדָּתָא. וְהֵנִי מִלִּי אֹלִיפְנָא מֵאבָא, וְהִשְׁתָּא דִּיּוֹרֵי בְּחַד בִּינִי, וְסָלִיק לִי מֵאוֹרְיִתָא. וְאַנָּא אֲזִיל כָּל יוֹמָא עֲלֵעֲבִידָתָא, וּבְכָל יוֹמָא אֶהְדְּרָנָא אֵינוּן מְלִין דְּאֹלִיפְנָא מֵאבָא.

עד אָ"ל תְּהוּא בְּרַ נֶשׁ יָדַע בְּאוֹרְיִתָא. אָמַר לוֹן לָאוּ. סָבָא הוּא, וְלֹא יָדַע לְבָרְכָא לִיה לְקַבֵּ"ה, וְאִית לִיה בְּנִין, וְלֹא שָׁוִי לוֹן כְּבִי רַב. אָמַר ר' יְהוּדָה עֲאִי לֹא תְּהוּ חֵכִי, תְּהוּ אֶעֱלִנָּא לְגַבֵּי תַּאי כְּפָר לְמַלְלָא עֲלֵךְ, הִשְׁתָּא אָסִיר לָן עֲלֵמְחֻזֵי אֲנָפוּי. וְשָׂדֵי חֲמָרָא מְנָה, וְאֵת זֵיל לְגַבְנִי. אָמְרוּ לִיה מֵאן הוּא אָבוּךָ. וְאָמַר רַבֵּי יִצְחָק דְּכָפָר רַאמִין.

עה שְׁמַע רַבֵּי יְהוּדָה וּבְכָה, אָמַר אָנָּא תְּוִינָא בְּבִיתִיהּ, וְאֹלִיפְנָא עֲמִינִיהּ ג' מְלִין בְּכֶסֶף דְּבָרְכָה, וְאֹלִיפְנָא מְנִיחָה בְּמַעֲשֵׂה בְּרַאשִׁית תְּרִי. אָמַר ר' יִצְחָק, וּמַה מְהַאי רַבֵּי רַבִּי תְּבִירָה אֹלִיפְנָא, מְנִיחָה לֹא כ"ש. אָזְלוּ וְאֶחֱדוּ בִּידֵיהּ. חֲמוּ חַד חֲקַל וְיִתְּבוּ תַּמְּן. אָמְרוּ לִיה אֵימָא חַד מְלָה, מֵאֵינוּן דְּאֹלִיף לָךְ אָבוּךָ בְּמַעֲשֵׂה בְּרַאשִׁית.

חלופי גרסאות

ע ל"ג תהא, פ לעבדיתיה, צ אלו הוה הכי [הוה]; אי לאו הכי הוה אעילנא. ק למחמי, ד א"ל, ו בביתיה, ת ל"ג בריה.

דרך אמת ק שפטר מבינונו. ו השלך החמור ממך ולך אתנו ללמוד דברי תורה.

הסולם

מאמר

יין ושכר אל תשת

עד אָ"ל הוּא בִּינִי וְכוּ': אָמְרוּ לוּ, אַדָּם הוּא יוֹדַע בְּתוֹרָה. אָמַר לְהֵם לֹא, זְקַן הוּא וְאֵינוּ יוֹדַע לְבָרַךְ לְהַקְבִּ"ה. וַיֵּשׁ לוֹ בְּנִים, וְאֵינוּ מְשִׁים אוֹתָם בְּבֵית הַמְּדֻרָשׁ. אָ"ר יְהוּדָה, אִם לֹא הִיָּה כַךְ, הִיִּיתִי נֹכְסֵי לְכַפֵּר הַזֶּה, לְדַבֵּר עֲלֵיךְ טוֹב, אֵל הָאָדָם הַמְּחֻזֵּק אוֹתָךְ, עֲתָה, שְׁהוּא כְּמוֹ שְׁאִמְדַת, אֲסוּר לָנוּ לְרֹאדוֹת פְּנִינוּ. הַשְׁלֵךְ מִמֶּךָ אֵת הַחֲמוֹר, וְאֵתָה תֵּלֵךְ אֵלֵינוּ. אָמְרוּ לוּ, מִי הוּא אַבִּיךָ. אָמַר, ר' יִצְחָק דְּכָפָר רַאמִין.

עה שְׁמַע ר' יְהוּדָה וְכוּ': שְׁמַע ר' וּבְכָה. אָמַר, אֲנִי הִיִּיתִי בְּבִיתוֹ, וְלִמְדֵי מִמֶּנּוּ ג' דְּבָרִים בְּכוֹסֵי שֶׁל בְּרַכָּה, וְלִמְדֵי מִמֶּנּוּ בְּמַעֲשֵׂה בְּרַאשִׁית ב' דְּבָרִים. אָ"ר יִצְחָק, וּמַה, אִם מִילֵד הוּא בְּנוֹ לְמַדְנָה, מִמֶּנּוּ עֲצֻמוֹ לֹא כָּל שְׂכָן. הֲלֹכּוֹ וְאֶחָזוּ בִּידּוֹ. רַאוּ שְׂדָה אַחַד וַיִּשְׁבוּ שָׁם. אָמְרוּ לוֹ אָמּוֹר לָנוּ דַּבֵּר אַחַד, מֵאֵלוֹ שְׁלִמַד עִמָּךְ אַבִּיךָ בְּמַעֲשֵׂה בְּרַאשִׁית.

פתח

(דפויי דף ל"ט ע"ב)

כה

שמיני

(כו) פתח ואמר, ויברא אלהים את התנינים הגדולים וגו'. ויברא אלהים, כל אתר דדינא אלהים אקרי. וזהו אתר עלאה אתר דנפקו מניה, הכי קרי ליה קבא. ואע"ג דרחמי הוא, מניה נפקו דינין, וביה תליין.

(כז) את התנינים הגדולים, אלין אבהן. דאינון מתשקנין בקדמיתא, ומשתרשין על כלא. ואת כל נפש החיה הרומשת, ואת כל נפש החיה, דא נפש, דהיה ארץ עלאה אפיקת מההיא חיה עלאה על כלא, דכתיב תוצא הארץ נפש חיה. ודא איהי נפש דאדם קדמאה, דמשיך בגויה. דהרומשת: דא היא חיה דרחשא בכל טורין, לעילא ותתא. אשר שרצו המים, דההוא נהר עלאה ונגיד ונפיק מעדן, ואשקי להאי אילנא, לאשתרשא בשרשוי על כלא, ולאשתכחא ביה מזונא לכלא.

(כח) ד"א החיה הרומשת, דא הוא ידוד מלפא, דכתיב ביה לא אמות פי אחיה וגו'. ואת כל עוף כנף למינהו, אלין כל אינון מלאכין קדישין, דמשתכחי לקדשא שמא דמאריהון בכל יומא ויומא, דכתיב בהו שש כנפים שש כנפים לאחד. ומנהון טאסין בעלמא למעבד רעותא דמאריהון, כל חד וחד פדקא חזי. א"ר יהודה, ודאי כ"כ להאי רביא לא אתחזי, אכל אנא חמי ביה דלא אתר עלאה יסתלק.

חלופי גרסאות

א ליג אתר. ב ליג החיה. ג דא. ד מוסיף החיה הרומשת. ה סטריין. ו דנגיד. ז מוסיף נפש דוד.

מסורת הזהר

ה (בראשית א) ב"א שיר צ"ב. ו (תהלים קיח) ויחי סא את קפח חלק ג' קנג: ז (ישעיה ו) משפטים קלג צ"ה זהר חדש נ ט"ב שיית תקונים חדשים צו ט"א ש"ב.

דרך אמת ש' לזה הנער.

ויברא אלקים את התנינים

הפולם

מאמר

הכתוב, תוצא הארץ, שהיא מלכות, נפש של אדה"ר, מן חיה הרומשת, שהיא בינה. אשר שרצו המים, היינו החסדים של נהר העליון ההוא, שהוא בינה, הנמשך ויוצא מעדן, שהוא חכמה, ומשקה לאילן ההוא שהוא ז"א, שישתמש בשרשיו על הכל, ושימצא בו מזון לכל.

(עח) ד"א החיה הרומשת וגו': פירוש אחר. החיה הרומשת זו היא דוד המלך, דהיינו מלכות, שכתוב בו, לא אמות כי אחיה וגו'. ואת כל עוף כנף למינהו, אלו הם כל אלו המלאכים הקדושים הנמצאים לקדש שם אדונם בכל יום ויום, שכתוב בהם, שש כנפים שש כנפים לאחד. ומהם מעופפים בעולם לעשות רצון אדונם, בשליחותו, כל אחד ואחד כראוי. אמר ר' יהודה, ודאי אינו ראוי לילד הזה לדעת כל כך, אבל אני רואה בו, שיתעלה למקום עליון.

אמר

(עו) פתח ואמר ויברא וגו': פתח ואמר, ויברא אלקים את התנינים הגדולים וגו'. ויברא אלקים, כל מקום הדין, נקרא אלקים. ומקום העליון ההוא, שהוא בינה, שהוא מקום שהדינים יוצאים ממנו כך קורא אותה כאן אלקים ואע"פ שהבינה היא רחמים, ממנה יוצאים דינים ובה הם תלויים. ע"כ נקראת אלקים.

(עז) את התנינים הגדולים: אלו הם האבות, שהם חג"ת, שהם נשקים תחילה, מן הבינה, ונשרשים להשפיע לכל. ואת כל נפש החיה הרומשת. ואת כל נפש החיה, זו היא נפש דאדם הראשון, שארץ עליונה היא, שהיא מלכות, הוציאה מתיה עליונה היא העליונה על הכל. שהיא בינה, שכתוב, תוצא הארץ נפש חיה, וזו היא נפש של אדם הראשון, שמשך לתוכו. הרומשת, זו היא החיה, דהיינו בינה. השורצת ומשפעת בכל ההרים, שהם חג"ת, למעלה ולמטה, לז"א ולמלכות. ושיעור

(דפו"י דף ל"ט ע"ב)

כו

שמיני

עט א"ר יצחק, ודאי. התייה ה'הרומשת דא היא תיה עלאה על כלא, דהא אחרא ארץ קרייה קרא. הכא דכתיב והעוף ירב בארץ, בארץ ודאי, ולא במים. דהא ההוא נהר, נגיד ונפיק ואשקי, בלא פירודא, עד ההוא אתר דאקרי ארץ, ומתמן כתיב ומשם יפרד וגו'. והעוף, וההוא עוף בהאי ארץ פליין ואתשקין, ודא הוא דכתיב והעוף ירב בארץ. קמו ואנלו. א"ר יהודה, נשתתף להאי רביא עמנא, וכל חד וחד לימא מלה דאורייתא.

פ פתח ר' יהודה ואמר, סמכוני באשיות רפדוני בתפוחים וגו'. האי קרא הא אתמר ושפיר. אבל כ"י קאמר דא בגלותא. סמכוני, מהו סמכוני. אלא מאן דנפיל בעי לאסמכא ליה, הה"ד סומך ל' לכל הנופלים וגו'. ובג"כ, כ"י דנפלה, דכתיב נפלה לא תוסיף קום, בעיא לאסמכא, והיא אמרה סמכוני. למאן אמרה. לישראל בנהא דאינון בגלותא עמה.

פא ובמה באשיות. אלין אינון אבהן, דאינון אתמליין בקדמיתא, מההוא חמר טב דמנטרא. וכד אינון אתמליין, הא ברכאן משתפחי לגבה, על ידא דחד ברגא דאיהו צדיק. ומאן דנדע ליתדא שמה קדישא, אע"ג דברכאן לא משתפחי בעלמא, איהו סמיך וסעיד לה לכ"י בגלותא.

מסורת הזהר

(שיר ב) וירא יב צ"ב. ט) (תהלים קמה) הקסה"ז מ"ב ס. י) (עמוס ה) ויהי קפר צ"ה.

חלופי גרסאות

ח ל"ג הרומשת. ט ל"ג וההוא. י מוסיף מאי סמכוני באשיות מהו. כ והא. ל ל"ג אמרה. מ לבנהא. נ ל"ג מן וכו' עד ומאן. ס ל"ג איהו.

מאמר

הסולם

אשיות ותפוחים

עט אמר ר' יצחק וכו': אר"י, ודאי החיה הרומשת, זו היא חיה עליונה על הכל, שהיא בינה, כי האחרת דחיינו מלכות, קוראה הכתוב, ארץ. כמו שכתוב, והעוף ירב בארץ, בארץ ודאי, שהוא מלכות. ולא במים, שהם חסדים של הבינה, כי נהר ההוא, שהיא בינה, נמשך ויוצא ומשקה בלי פירוד עד מקום ההוא שנקרא ארץ, שהיא מלכות, ומשם ולמטה כתוב, ומשם יפרד וגו'. שהוא כבו עולמות הפירוד. והעוף, שה"ט המלאכים, שהם מעולם הפירוד, העוף ההוא, תלויים בארץ הזאת, שהיא המלכות, ונשקים ממנה. וזה הוא שכתוב, והעוף ירב בארץ. קמו והלכו. אמר ר' יהודה נשתתף לילד הזה עמנו, וכל אחד ואחד יאמר דבר תורה.

מאמר אשיות ותפוחים

פא ובמה באשיות וכו': ובמה סומכים את המלכות הנופלת. באשיות, אלו הם האבות, שהם מתמלאים תחילה, מין הטוב ההוא המשומר, שהוא הארת החכמה מקו שמאל של הבינה המקובלת תחילה בחג"ת, הנקראים אבות, וכשמקבלים יין המשומר נקראים אשיות. וכשהם מתמלאים, הרי הברכות נמצאות בתוכה, בתוך המלכות, ע"י מדרגה אחת שהיא צדיק, דחיינו יסוד, המקבל מאבות ומשפיע למלכות. ומי שירדע ליתד השם הקדוש, שהיא מלכות, בז"א, שתקבל מאלו האשיות, אע"פ שהברכות אינן נמצאות בעולם, כלומר, שעודנה בגלות, הוא, היסוד סומך ותומך כנסת ישראל בגלות. וע"כ אמרה, סמכוני באשיות.

פ פתח ר' יהודה וכו': פריי ואמר, סמכוני באשיות רפדוני בתפוחים. מקרא זה למדנו ויפה הוא. אבל כנסת ישראל אומרת זה בגלות. סמכוני, מהו סמכוני. ומשיב, אלא מי שנפל צריכים לסמכו. ז"ש סומך ה' לכל (דפו"י דף ל"ט ע"ב *) דף מ ע"א)

רפדוני

כז

שמיני

פב רפדוני בתפוחים, כלל חד כמה דאמרן, אכל רזא דא, אשישא: עייל חמרא. תפוח: אפיק חמרא, ומכוון רעותא. ועל דא אשישות ותפוחים. אשישות, לרוואה מחמרא. תפוחים, לכונא רעותא דלא זיק חמרא. וכל דא למה. פי חולת אהבה אני, בגלותא. ומאן דמיחד שמא קדישא, בעי ליתדא דינא ברחמי, ולאכללא לון פדקא חזי, לאתבסמא ולאדתקנא כלל פדקא יאות, ודא סמיה ליה לכ"י בגלותא.

פג רבי יצחק פתח, א אשר חלב זכחימו יאכלו ישתו יין נסיכם. ופאין אינון ישראל דאינון קדישין, וקב"ה בעי לקדשא לון. ת"ח ישראל קדישין, כל חיי עלמא דירתין, כלל תליין בההוא עלמא דאתי, בגין דאיהו חייין דכלל, לעילא ותתא, והוא אתר, דייין דמנטרא שפארי ומתמן נפקין חייין וקדושא לכלל. וייין דישאל בגין יין דישאל אתרא, ודא פדא תליא. דהא ישראל לעילא, ביה נטיל חייין, ובג"כ אקרי עין חיים, עין מההוא אתר דאקרי חיים, ונפקי מתמן חייין, ועל דא מברכין ליה לקב"ה בייין. וייין דישאל לתתא פהאי גווא.

חלופי גרסאות

ע ל"ג בגלותא. פ מוסף שארי, ואקרי יין. צ אחדא דא. ק ל"ג מתמן. ד וביין.

מסורת הזהר

(רביים לב).

הסולם

מאמר

מ"ז ד"ה נפיק) וע"כ לתפוחים צריכים, שהם הארת התסדים, ואז אין האשישות מזיקים. וז"ש ומאן דמויחד שמא קדישא בעי ליהודא דינא ברחמי דהיינו האשישות שהם דינים, עם התפוחים שהם רחמים.

מאמר יין דמנטרא

פג ר' יצחק פתח וכו': ר"פ, אשר חלב זכחימו יאכלו ישתו יין נסיכם. אשרי הם ישראל שהם קדושים, והקב"ה רוצה לקדשם. בוא וראה, ישראל הקדושים, כל חיי עולם שיורשים, הכל תלוי בעולם הבא ההוא, שהוא בינה. משום שהוא חיים של הכל, למעלה ולמטה והוא המקום שייין המשומר שורה שם, דהיינו בקו שמאל שלה, ומשם, מן הבינה, יוצאים חיים וקדושה לכלל. ויין של ישראל למטה, הוא קדוש בשביל היין של ישראל אחר למעלה, שהוא ז"א המקבל יין המשומר מן הבינה כנ"ל, וזה בזה תלוי, שייין שלמטה תלוי ומכוון כנגד יין שלמעלה. כי ישראל למעלה, שהוא ז"א, לוקח בו, בהיין, חיים, דהיינו הארת חכמה הנקראת חיה, ומשום זה נקרא עין חיים, דהיינו עין מאותו מקום שנקרא חיים, ויוצא משם חיים. וע"כ מברכים להקב"ה בייין, כי יין של ישראל למטה, הוא כמו זה היין של מעלה.

עובד

פב רפדוני בתפוחים: הכל אחד, שתפוחים ואשישות שניהם הם בחינת האבות, כמו שאמרנו, שהם משפיעים ליסוד, והיסוד למלכות. אבל, ההפוך ביניהם הוא סוד זה, אשישה, מכניסה היין, תפוח, מוציא היין ומכוון הרצון. ועל כן נאמר, אשישות, ותפוחים, אשישות לרוות מייין. תפוחים, לכונן הרצון, שלא זיק היין. וכל זה למה, כי חולת אהבה אני, בגלות. ומי שמיחד השם הקדוש, צריך ליתד דין ברחמים, לכלול אותם כראוי, להתבשר ולתקן הכל, כראוי, וזה סומך את כנסת ישראל בגלות.

פירושו. האבות, שהם חג"ת ד"א, נקראים תפוחים, כי ז"א נקרא תפוח, כמ"ש כתפוח בעצי היער וגו'. אמנם תפוחים נקראים מצד התסדים שהם בשליטת הימין של החג"ת, שזסו"ה, בצלו חמדתי וישבתי וגו'. ואשישות נקראים מצד שליטת השמאל של החג"ת, המקבל יין המשומר שה"ס הארת החכמה, מצד שמאל של הבינה. וז"ש, אשישות, לרוואה מחמרא, דהיינו בעת שחג"ת ד"א הם בשליטת השמאל, שאז מקבלים יין, והם כלים לקבלת היין, הנקראים אשישות. תפוחים, לכונא רעותא ד"א זיק חמרא, כי כשנמשך הארת השמאל בלי התכללות בימין. נמשכים דינים מן השמאל, והם מזיקים (כנ"ל ב"ב דף דפ"י דף מ' ע"א)

כה

שמיני

פד) עובד עכו"ם, דאיהו מסאב, ומאן דקריב בנהיה יסתאב, פד יקרב ב"ן דישראל, קא אסתאב ואסיר, כ"ש תהוא ז"ן דאיהו עביד. וע"ד לא תימא דדא ש הוא בלחודוי, אלא כל מה דעבדי ישראל לתתא, פלא הוא פיעין דוגמא דלעילא, כ"ש ז"ן, דקאי באתר עלאה, דוגמא ז"ן דמנטרא.

פה) בג"כ ישראל שת"ן ז"ן דישראל, דאתעביד פדקא תזי בקדושה, כגונא דישראל לעילא, דשתי ואשתרשא ואתברכא ביהוא ז"ן עלאה קדישא, ולא שתאן ז"ן דאתעביד במסאבותא, ומסטרא דמסאבותא, דהא ביה שרין רוחא דמסאבותא. ומאן דשתי א"ליה, אסתאב רוחיה, ואסתאב איהו, ואלאו הוא מסטרא דישראל, ולית ליה חולקא בעלמא דאתי. דהא תהוא עלמא דאתי, ז"ן דמנטרא איהו.

פו) ועל דא ישראל קדישין, בעיין לנטרא דא על פלא, בגין דאתקשר באתר דעלמא דאתי. ובג"כ, ב"ן אתבריך דקב"ה יתיר מפלא, בגין דאיהו תדי לסטרא שמאלא, ובגו חדוותא דיליה אתפליל בימינא. וכד אתעביד פלא ימינא, כד"ן שמא קדישא בחידו, וברכאן משתפתי בכלהו עלמין. ובדוכדא דלתתא יתער עובדא דלעילא, וע"ד מזמני ז"ן לקביל ז"ן.

הלוכי גרמאות

ש תהוא. ת מוסיף דמסאבותא ולא הוא מסטרא דישראל. א בחדיהו. ב ל"ג ולא הוא מסטרא דישראל. ג דאתקשרו. ד מוסיף קב"ה, כד"א אשר אתכם באחרית הימים.

יין דמנטרא

הסולם

מאמר

העלין הקדוש, הנמשך מן הבינה ממטה למעלה, (כנ"ל בדבור הסמוך) ואינם שותים יין שנעשה בטומאה, ומצד הטומאה, (כנ"ל בדבור הסמוך). כי בו שורה רוח הטומאה, ומי ששורה אותו נטמא רוחו, והוא נטמא, ואין הוא מצד ישראל, ואין לו חלק לעולם הבא, כי עולם הבא, שהוא בינה, שם הוא יין המשומר. הנמשך ממטה למעלה. כנ"ל בסמוך.

פד) עובד עכו"ם דאיהו וכו': עובד עכו"ם, שהוא טמא, ומי שיקרב אליו יטמא, כשיקרב ויגע ביין של ישראל, נטמא היין ואסור לשתותו, כל שכן היין עצמו שהוא עושה שהוא טמא. כי היין שלהם הוא מבחינת הס"א, שהם ממשיכים יין המשכר, שה"ס המשכת הארת החכמה מן השמאל ממעלה למטה, שהוא טומאה חמורה המזין את הקליפות. והיא נבחנת לסוספיתא דדהבא, (כנ"ל פקודי אות ע"ה) מה שאין כן יין המשומר, שהוא יין של ישראל העליון שהוא ז"א, נמשך ממטה למעלה. (כמ"ש שם). וע"כ, אל תאמר שזה בלבד, דהיינו יין של ישראל למטה, הוא כעין של מעלה, אלא כל מה שעושים ישראל למטה הכל הוא כעין דוגמא של מעלה, כל שכן יין העומד במקום עליון, בדומה ליין המשומר.

פו) ועל דא ישראל וכו': וע"כ ישראל הקדושים צריכים לשמור זה יותר מהכל, משום שנקשר במקום דעוה"ב, כנ"ל, ומשום זה ביין מתברך הקב"ה יותר מבכל, משום שהוא משמח צד שמאל דז"א, מכח יין המשומר שממשיך לו מבינה, ובתוך שמתתו נכלל בימין דז"א, והחסדים שבימין, נכללים מהארת חכמה שבשמאל. וכשנעשה הכל ימין, בז"א, שהימין מתגבר בו, אז השם הקדוש, שהוא המלכות, היא בשמחה, והברכות נמצאות בכל העולמות. ובהמעשה שלמטה בשתיית היין, מתעורר המעשה שלמעלה, שהארת החכמה שה"ס יין המשומר

פה) בג"כ ישראל שתיין וכו': משום זה, ישראל שותים יין של ישראל, שנעשה כראוי בקדושה, כעין ישראל למעלה, שהוא ז"א, ששורה ומשתרש ומתברך ביין ההוא (דפו"י דף מ' ע"א)

כט

שמיני

פז ובגין דאיהו מנטרא לעילא, בעי לנטרא ליה לתתא, וכל נטירו דיליה קדושה הוא לישראל, ומאן דפגים ליה לתתא בסטרא דמסאבותא, יסתאב איהו בהאי עלמא, ולית ליה תולקא בעלמא דאתי, אתר דההוא יין דמנטרא שריא. הוא לא נטיר ליה, לא ינטר הוא לעלמא דאתי. הוא סאיב ליה, ויסאבון ליה בההוא עלמא, לא יהא ליה תולקא בההוא יין דעלמא דאתי. זכאין אינון ישראל, ודמקדשי נפשיהו בקדושה עלאה, ונטרי מה דאצטריך לאתנטרא, ומקדשי למלכא בנטירו עלאה דא. זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

פח פתח ההוא רביא ואמר, מלך במשפט יעמיד ארץ וגו'. מאן מלך. דא קודשא בריך הוא. במשפט דא יעקב, דאיהו פללא דאבהן. ואיש תרומות, תרומת כתיב, כד"א וזאת התרומה. ואיש תרומות, דא עשו, דבעי על תרומות ועל מעשרות כל יומא, ולא עביד מדי. ואיש תרומות דלאו איהו משפט. דהא תרומה אסתלקותא דרחמי, בגין דא לא אתיא במשפט, כד"א ויש נספה בלא משפט, ועל דא, ואיש תרומת יהרסנה.

פט ואי תימא, הא דוד מלכא איש תרומה הוה, אלא ברחמי. ולא עוד אלא דהא כתיב וחסדי דוד הנאמנים, כמה דאתדבק בהאי, אתדבק בהאי.

חלופי גרסאות

ה ל"ג יין, ו ל"ג יסתאבון. ז דנטרו למאן דמנטרא דמקדשי למלכא, ול"ג מן דמקדשי עד למלכא. ח מסיף כלהו ברחמי. ט ל"ג אלא; דוד מלכא איש תרומה הוה וארעא אתקיימא בגינה הכי הוא ודאי אבל כלא ברחמי הוה.

מסורת הזהר

(7) (משלי כט) מקן ד צ"א. ח) (שמות כה) תרומה כג צ"ב. ט) (משלי יג) ויקהל יא צ"ב. טו) (ישעיה נה) תרומה נה צ"ל.

ואיש תרומות

קו האמצעי הכולל חסד וגבורה. שה"ס אברהם ויצחק. כי בקו אמצעי **יעמיד** ומקיים הארץ, שהיא מלכות. **ואיש תרומות**, תרומת כתוב, בלא ו', שה"ס קו האמצעי הנקרא משפט, ותרומה היא מלכות, כש"א **וזאת** התרומה, אשר תרומה ה"ס זאת, דהיינו המלכות הנקראת **זאת**. ואיש תרומות, זהו עשו, ששאל על תרומות ומעשרות בכל יום ולא עשה כלום. שהיה שואל לאביו איך מעשרים את התבן ואת המלח וכו' והוא לא עישר אפילו מה שמחויב במעשר, (ב"ד פס"ג יוד) והוא איש תרומות שאינו משפט, כמו יעקב, שהוא קו אמצעי, אלא שהוא מבחינת קו שמאל בלבד, שאינו נכלל בימין, כי התרומה, שהיא מלכות, היא מצדו הסתלקות הרחמים, דהיינו מבחינת דין בלבד שהוא שמאל בלי ימין, ועל כן אין המלכות באה במשפט הכולל ימין ושמאל, ועל כן יהרסנה, כש"א, ויש נספה בלי משפט, להיותו דין בלי רחמים. ועל כן ואיש תרומות יהרסנה.

הסולם

מאמר

המשומר, נמשך מבינה אל קו השמאל דו"א, בסו"ה שתו ושכרו דודים. וע"כ מזמנים יין למטה, כנגד יין שלמעלה.

פז ובגין דאיהו מנטרא וכו': ומשום שהוא יין המשומר למעלה בבינה, צריכים לשמור אותו למטה מחגע נכרי, וכל השמירה שלו הוא קדושה לישראל, ומי שפוגם אותו למטה בצד הטומאה, יטמא הוא בעולם הזה, ואין לו חלק לעולם הבא, שהיא בינה, ששם המקום שיין המשומר ההוא שורה בו, וכיון שהוא לא שמר היין, למטה, אינו משומר לעולם הבא. הוא טימא אותו, את היין, יטמאו אותו בעולם ההוא, ולא יהיה לו חלק ביין ההוא של עולם הבא. אשרי הם ישראל, המקדשים עצמם בקדושה עליונה, ושומרים מה שצריך להיות משומר, ומקדשים את המלך בשמירה עליונה הזו. אשרי הם בעולם הזה ובעולם הבא.

מאמר ואיש תרומות

פח פתח ההוא רביא וכו': פתח ילד ההוא ואמר, מלך במשפט יעמיד ארץ, ואיש תרומות יהרסנה. מי הוא מלך, זהו הקב"ה, **במשפט**, זהו יעקב, שהוא כלל האבות. דהיינו (דפו"י דף מ' ע"א *) דף מ' ע"ב

פט ואי תימא הא וכו': ואם תאמר, הרי דוד המלך היה איש תרומה, כי דוד המלך

¶

שמיני

(צ) ת"ח, כל יומי דוד מלפא, תנה משתדל ידהאי תרומה, יתקשר במשפט, ויזדווגון יפתדא. אתא שלמה וזוג לון פתדא, וקיימא סיהרא באשלמותא, וקיימא ארעא בקיומא. אתא צדקיהו ואפריש לון, ואשתארת ארעא בלא משפט, ואתפגימת סיהרא, ואתחריבת ארעא, פדין ואיש תרומת יתקסנה.

(צא) ותא תזי, שמן לכתני, ויין לליואי. לא בגין דבעיין זין, אלא מיין דמנטרא אתי לסטרא דלהון, לחכרא כלא פתדא, ולמחדי עלמין פלהו, לאשתפכתא ביה כלא, ימינא ושמאלא כליל דא בדא. ולאשתפכתא ביה חביבותא דכלא, ורחימותא דבני מהימנותא.

(צב) מאן דאתדבק רעותיה בהאי, הוא שלים בהאי עלמא, ובעלמא דאתי, וישתפח כל יומי דאתדבק בתשובה, אתר דיין ושמן משתפחתי. פדין לא יתדבק בתר עלמא דא, לא לעתרא, ולא לכסופא דיליה. ושלמה מלפא צווח ע"ד ואמר, ו אהב יין ושמן, לא יעשיר, דהא עותרא אחרא יזדמן ליה, למחוי ליה חולקא ביה, ולמחוי ביה חולקא בעלמא דאתי, אתר דיין ושמן שריין בעלמא דא ובעלמא דאתי. ומאן דרחים ליה להאי אתר, לא בעי עותרא ולא רדיף אכתריה. וזכאין אינון צדיקייא דמשתדלי בעותרא עלאה כל יומא, דכתיב ו לא

חלופי גרסאות

י מוסיף בגין דהאי, כ מוסיף כחרא בגין דיתקיים בארעא.
ל כהנא, ו ל"ג ושמאלא, ו אשתכחא, ו ורחימותא.
ע דמאן, פ אתדבק.

מסורת הזהר

ט (משלי כא, 9) (איוב כח) לך צח צ"א.

שמן ויין

דבינה, כנ"ל, לחבר הכל יחד ולשמח כל העולמות, שימצא בהם ימין ושמאל כלולים לגמרי זה בזה, שתמצא בהם חביבות הכל, ואהבה של בני האמונה. כי מהתכללות ימין ושמאל זב"ו נשלמות כל המדרגות.

(צב) מאן דאתדבק רעותיה וכר: מי שרצונו מתדבק בזה, בהתכללות ימין ושמאל, הוא שלם בעולם הזה ובעולם הבא, וימצא כל ימיו שנתדבק בתשובה, שהיא בינה, שהיא המקום, שיין ושמן נמצאים, שהם יחוד ימין ושמאל. ואז לא יתדבק אחר עולם הזה, לא לעושר ולא לחמדה שלו. ושלמה המלך צווח על זה ואמר, אוהב יין ושמן לא יעשיר, בעולם הזה, כי עושר אחר מזומן לו, שיהיה לו חלק בו, ושיהיה לו חלק בעולם הבא, שהוא המקום שיין ושמן שורים, בעולם הזה ובעולם הבא. ומי שאוהב מקום הזה, אינו צריך עושר ואינו רודף אחריו. אשרי הם הצדיקים המשתדלים בעושר העליון כל היום. שכתוב, לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז. זהו בעולם הזה. ולאח"כ בעולם הבא, להנחיל אהבי יש ואצורותיהם אמלא.

תו

הסולם

מאמר

המלך היה מרכבה למלכות מבחינת השמאל שלה, (כנ"ל ב"א דף ק"י ד"ה מלכותא דדוד) ומשיב, אלא ברחמים. שלא למלכות דשמאל בלבד, כמו עשו, אלא שמאל דמלכות המלוכה ברחמים. ולא עוד, כי כתוב, הסדי דוד הנאמנים, הרי כמו שנתדבק בזה, במלכות דשמאל, נדבק ג"כ בזה, בחסידים.

(צ) ת"ח כל יומי וכר: בוא וראה, כל ימיו של דוד המלך היה משתדל שתרומה זו, שהיא המלכות, תתקשר במשפט, ב"א, שהוא קו האמצעי, ויזדווגו יחד. בא שלמה וזוג אותם יחד, ועמדה הלבנה, שהיא המלכות, במילואה. ועמדה הארץ, שהיא המלכות, על קיומה. בא צדקיהו, והפריד אותם, ונשארה הארץ, שהיא המלכות, בלא משפט, שהוא ז"א, ונפגמה הלבנה ונתרבה הארץ. אז נאמר, ואיש תרומת יתקסנה. שהוא צדקיהו.

מאמר שמן ויין

(צא) ותא חזי שמן וכר: ובוא וראה, שמן הוא לכהנים, שה"ס ימין. ויין הוא ללוים, שה"ס שמאל, לא משום שהם צריכים לשתות יין, אלא, שבא ונמשך להצד שלהם מיין המשומר, שהוא נפע החכמה שבקו שמאל

(דפו"י דף מ' ע"ב)

לא

שמיני

יערכנה זקב וזכוכית ותמונתה כלי פז. האי בהאי עלמא. לבתר, להנחיל אהבי יש ואצרותיהם אמלא.

צג) תו פתח ואמר, ויאמר יי אל משה עלה אלי הקרה וגו'. ותתורה, דא תורה שבכתב. והמצוה, דא תורה שבעל פה. להרתם פתיב חסר, כד"א ואל תדר הורת. הקא אית לאסתפלא, להורתם דמי, אי תימא הורתם דישראל, לאו הכי, דהא ישראל לא אדפרו בהאי קרא. אלא הורתם דתורה ומצוה. ומאי היא. דא דמנטרא. בגין דכל פתיבה דספר עלאה תמן שריא, ומתמן נפקא תורה, ועל דא קרינן תורה שבכתב. ודא הוא אשר פתיבתי להרתם, ודאי. **צד) תורה שבעל פה,** ותורה אחרא, דקיימא על פה. מאן איהו פה. דא הוא דעת, דאיהו פה דספר וכתובה. ותורה דא, היא תורה אחרא, דאקרי תורה שבעל פה, דאיהי קיימא על אהוא פה דאיהי תורה שבכתב, בגין פה אסתליק משה בכלא, על כל שאר נביאי מהימני, דכתיב ואתנה לך, ב לך דייקא. **צה) כתיב** ויהי סגים מכסף ויצא לצורך כלי הגו רשע לפני מלך

חלופי גרסאות

צ ל"ג לאו הכי דהא ישראל ק מוסף אתר יי. ר מוסף ודאי כד"א ואל חדר הורת. ש ל"ג תורה. ת הוא אתר ול"ג תורה אחרא. א איהו. ב ל"ג לך.

מסורת הזהר

צ (משלי ח) הקסה"ז עג ה'. ק (שמות כד) תרומה רמ צ"ב. ו (שיר ג) ת"ז בהשמות ת"ו קמר. זהר חדש מא ט"ב של"ה תקונים חדשים קח ט"ג שליב. ו (משלי כה) ב"ב ריט צ"ב.

תורה שבכתב ותורה שבעל פה

ומתקיימת על פה. מי הוא פה. זה הוא דעת, דהיינו ז"א, המכריע בין חכמה ובינה, שהוא פה דספר וכתובה, שהם חכמה ובינה, כי הדעת שהוא ז"א. מכריע ומגלה החכמה ובינה שה"ס ספר וכתובה דוגמת פה של אדם המגלה מה שנעלם במחשבתו, ותורה זו, היא תורה אחרת מתורה שבכתב, שהיא נקראת תורה שבעל פה, שהיא עומדת ומתקיימת על פה ההיא הנקראת תורה שבכתב, שהוא ז"א, כי המלכות עומדת ומתקיימת מז"א. כנודע. ומשום זה נקראת תורה שבעל פה. ומשום זה נתעלה משה בכל דבר על כל שאר נביאים הנאמנים, שכתוב, ואתנה לך, הוא בדיוק, להוציא שאר הנביאים. כי משה הוא מרכבה אל הדעת, שממנו תורה שבעל פה.

מאמר ויכון בחסד כסאו

צה) כתיב, הגו סיגים וגו': כתוב, הגו סיגים מכסף ויצא לצורך כלי, הגו רשע לפני מלך ויכון בחסד כסאו. (נראה שכך היה כתוב בספרים שלהם, ולא ויכון בצדק כסאו, כבספרים שלנו) בוא וראה, בשעה שמתרבים רשעים בעולם מתתקן הכסא של המלך הקדוש שהוא המלכות, בדין, ונשאב בדין, ולהבותיו שורפות העולם. ובשעה שיעברו הרשעים מן העולם, אז, ויכון בחסד כסאו

הסולם

מאמר

צג) תו פתח ואמר וכו': עוד פו"א, ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה לך את לחת האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם. והתורה, זו תורה שבכתב, שהוא ז"א. והמצוה, זו תורה שבעל פה, שהיא המלכות. להרתם כתוב, חסר ו', הוא כמו שאתה אומר, ואל תדר הורת. וכאן יש להסתכל להורתם של מי, אם תאמר, הורתם של ישראל, שהם זו"ן, שישאל הם בנים שלהם, כמ"ש בנים אתם לה' אלקיכם, אינו כן, כי ישראל אינם נזכרים במקרא הזה, שיאמר עליהם להורותם סתם. אלא הורתם של תורה ומצוה, ומי הם, זה הוא יין המשומר, שהיא בינה, שהיא אמם של זו"ן הנקראים תורה ומצוה. משום שכל כתיבה של ספר העליון, שהוא חכמה הנקרא ספר העליון (כנ"ל ויקהל אות ק') שם שורה, בבינה. כי ספר העליון שהוא חכמה נעלם, ותחלת הגילוי שלו, הנבחן לכתיבה, הוא בבינה, ומשם, מבינה, יוצאת תורה שבכתב, שהוא ז"א, וע"כ אנו קוראים לו"א, תורה שבכתב, משום שז"א נאצל ויצא מן הכתב, שהוא בינה. וזה הוא אשר כתבתי להרתם, להרתם ודאי, דהיינו חכמה ובינה, שהם הרתם זז"א.

צד) תורה שבעל פה וכו': תורה שבעל פה, שהיא המלכות, היא תורה אחרת העומדת (דפו"י דף מ' ע"ב)

ל"ב

שמיני

ויכון^ט בחסד כסאו. ת"ח, בשעתא דאסגיאוי תיביין בעלמא, כורסייא דמלכא קדישא אתתקנת בדינא, וואשתאבת בדינא, ושלחובוי אוקדין עלמא. ובשעתא דאתעברו חייביא מעלמא, כדין ויכון בחסד כסאו. בחסד, ולא בדינא מאי משמע. **צו** משמע דעלמא תתאה תליא בעלמא עלאה, ועלמא עלאה לפום ארחי דעלמא תתאה. ויכון בחסד^ט כסאו. מאן דבעי לברכא ליה, וילאתקנא כורסייה, בחסד ולא בדינא. מאי משמע. "דכד עייל פהנא לבי מקדשא, דיעול בחסד דאיהו מיא, ולא ייעול ביין ידשתי דאיהו גבורה. ייעול במיא, ולא ייעול בחמרא.

צו אתו רבי יהודה ור' יצחק, ונשקו רישיה, ומתהוא יומא לא אתפנש מבי ר' יהודה, וכד הוה עייל לבי מדרשא, הוה קם ר' יהודה קמיה, אמר מלה אוליפנא מניה, ויאות לאנהגא ביה יקר. לכתר אסתלק בין חברייה, והווי קארן ליה ר' ייסא, רישא דפטישא דמתבר טגריין, ואפיק שלהובין לכל סטר. והוה קרי עליה ר' אלעזר, בטרם אצרך בבטן ידעתיק.

צח וידבר יי אל משה ואל אהרן לאמר אליהם זאת התיה אשר

טו (ירמיה א) תרומה קלב צ"פ. א) (ויקרא יא).
ג ואסתאבת; וקיימת. ד ליג ולא תקנא כורסייה. ה מוסיף משמע דכד. ו ליג דשתי. ז מוסיף ייעול בהאי; בהאי מלה.
דרך אמת ת צ"ע ובפסוק כתיב בצדק. א) ראש הפטיש שמשבר סלעים ומוציא שלהבת ונצוצים לכל צד.

הסולם

מאמר
כסאו, בחסד ולא בדין. שואל, מה משמע. דהיינו מה הפירוש שיכון בחסד כסאו ולא בדין.
צו משמע דעלמא תתאה וכו': ומשיב. משמע, שעולם התחתון, שהוא המלכות, תלוי בעולם העליון, שהוא ז"א, ועולם העליון משפיע לעולם התחתון, כפי דרכיו של העולם התחתון, וע"כ ויכון בחסד כסאו, שמי שרוצה לברכו ולתקן כסאו, שהוא עולם התחתון, יתקן אותו בחסד ולא בדין. שואל טוב, מה משמע. מה פירושו שיתקן אותו בחסד. ומשיב, שכאשר הכהן נכנס לבית המקדש, שהוא המלכות, שיכנס בחסד, שהוא מיס, ולא יכנס ביין ששתה, שהוא גבורה, יכנס במיס, ולא יכנס ביין.
פירושו. כי עתה גילה כוונתו אשר חסד ודין שנאמר על ויכון בחסד כסאו, ה"ס מיס ויין, שפירושם חסדים, והארת חכמה, (כנ"ל אות ט"ג וט"ו) ושיעור הכתוב הוא, הגו רשע לפני מלך, דהיינו ע"י המשכת היין שה"ס הארת חכמה הנמשכת בדינים, המעבירים הרשעים מן העולם, שעיי"ז הגו רשע לפני מלך. ואחר שעברו הרשעים אין צורך עוד להמשיך

מאמר זאת החיה
צח) וידבר ה' אל משה וגו': וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר אליהם זאת החיה אשר תאכלו וגו'. שואל, מהו השינוי שכתוב, כאן אהרן. ומשיב, אלא משום שהוא עומד תמיד להבדיל בין הטמא ובין הטהור. שכתוב להבדיל בין הטמא ובין הטהור.
פירושו

לג

שמיני

תאכלו וגו', מ"ש הקא אהרן. אלא בגין דאיהו קיימא תדיר לאפּרשא בין מסאבא
ובין דבכא. דכתיב להבדיל בין השמא ובין השחור.

צט ר' אבא פתח ואמר, א מי האיש החפץ חיים וגו'. נצור לשונך מרע וגו'.
סוד מרע וגו'. וכתיב א שומר פיו ולשונו וגו'. מי האיש החפץ חיים. מאן חיים.
א אלא אלין חיים דאקרוין עלמא דאתי, וחיים תמן שרין. ועל דא תנינן, עץ
חיים, היא אילנא מאינון חיים, אילנא דאתנטע באינון חיים. וע"ד מי האיש
החפץ חיים כתיב.

ק אוהב ימים לראות טוב, מאן ימים. אלא דא הוא שמא דמלפא קדישא,
דאחידא באינון יומין עלאין, דאקרוין ימי השמים על הארץ, ימי השמים ודאי,
על הארץ ודאי. מאן דבעי חיים דלעילא, למהוי ליה חולקא בהו. ומאן דבעי
יומין עלאין לאתדבקא בהו ולרחמא להו. ינטר פומיה מכלא, ינטר פומיה
ולישניה, ינטר פומיה ממיקלא וממשותיא, דמסאב לנפשא, ומרחקא לב"ע
מאינון חיים ומאינון יומין, וינטר לישניה ממלין בישין, דלא יסתאב בהו,
ויתרחק מנייהו, ולא יתא ליה חולקא בהו.

קא ת"ת, פומא ולישן, ואתר עלאה הכי אקרי, ובג"כ לא יפגים איניש

חלופי גרסאות

ח אלין אלא. ט ל"ג עלאין. י ל"ג ינטר פומיה מכלא
ינטר פומיה ולישניה. כ ל"ג ינטר פומיה ולישניה. ל וירחוק
אניש. מ פומיה; פומיה ולישניה. נ מוסיף אתר אחרא.

מטרת הזהר

ב (תהלים לד.) ג (משלי כא) חלק ג' מו: שא.

זאת החיה

הסולם

מאמר

ק אוהב ימים לראות טוב: שואל,
מה הם ימים. ומשיב, אלא אלו הם שם המלך
הקדוש, דהיינו המלכות שנקראת, שם, שהיא
נאחזת, באלו ימים העליונים, שהם חג"ת נה"י
דז"א, ומקבלת אותם. ועליהם נאמר אוהב
ימים, שהם נקראים כימי השמים על הארץ,
ימי השמים ודאי, שהם חג"ת נה"י דז"א
הנקראים שמים, על הארץ ודאי, המקובלים
למלכות הנקראת ארץ ומי שרוצה חיים שלמעלה
שיהיה לו חלק בהם, שהם אור הבינה המקובל
בעץ חיים שהוא ז"א, ומי שרוצה ימים
עליונים, שהם חג"ת נה"י דז"א המקובלים
במלכות, להדבק בהם ולאחוב אותם, ישמור
פיו, מכל דבר ישמור פיו ולשונו, ישמור פיו
ממאכל וממשתה, המטמא את הנפש, ומרחיק
האדם מאלו החיים דבינה שבז"א, הנקרא לישן,
ומאלו הימים דז"א, שבמלכות, הנקראת פה.
וישמור לשונו מדברי לשון הרע, שלא יטמא
בהם, ויתרחק מהם, ולא יהיה לו חלק בהם.

קא ת"ת פומא ולישן וכו': בוא וראה,
פה ולשון, מקום עליין נקרא כן, שהמלכות
נקראת פה. וז"א נקרא לשון. ומשום זה, לא
יפגום

פירושו. כי אהרן הוא חסד והארת חכמה
ה"ס חיה, וכל ההבדל בין חיה הטמאה, ובין
החיה הטהורה, הוא רק בחסד לבד, כי הטמאים
נאחזים בקו שמאל הנפרד מימין שהוא חכמה
בלי חסדים, שממנו נמשכים אז כל החשכות
וכל הדינים. והטהורים נאחזים בקו שמאל
הכלול בימין, שהחכמה מלוכשת בחסד, שממנו
נמשך כל הברכות וכל הקדושות. והכתוב,
זאת החיה, ה"ס הארת החכמה שנק' אור
החיה, אשר ההבדל בין חיה טהורה לטמאה
הוא רק בחסד, שהוא בחינת אהרן, ע"כ, נאמרה
פרשה זו אל משה ואל אהרן.

צט רבי אבא פתח וכו': רא"פ ואמר,
מי האיש החפץ חיים וגו'. נצור לשונך מרע וגו'.
סוד מרע וגו'. וכתוב שומר וגו'. מי האיש
החפץ חיים, מה הוא חיים. אלא אלו הם
חיים הנקראים עולם הבא, שהוא בינה, ששם
שרוים חיים, ועל כן למדנו, עץ חיים, הוא
אילן שהוא ז"א. מאלו החיים, שהם אור הבינה,
דחיינו אילן שניטע באלו החיים. וע"ז מי
האיש החפץ חיים כתוב.

(דפו"י דף מ"א ע"א)

לד

שמיני

פומיה ולישניה, וכ"ש לאסתאבא נפשיה וגרמיה, בגין דאסתאבא הוא בעלמא אחרא, והא אוקימנא.

קב זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה וגו', האי קרא לאו רישיה סיפיה, ולא סיפיה רישיה. זאת החיה בקדמיתא, ולבתר מכל הבהמה. אלא אמר קב"ה, בכל זמנא דישראל מנטרי נפשיהו, וגרמיהו, דלא לסאבא לון, ודאי זאת החיה אשר תאכלו, גהון שכיחין בקדושה עלאה, לאתדבקא בשמי, בכרירי דהתיה בהמה דכרירנא לכו למיכל, לא תסתאבו בהו, ותהוון דבקין בשמי.

קג וכל זמנא דלאו אינון נטרין נפשיהו וגרמיהו ממיקלא ומשתיא, יתדבקון באתר אחרא מסאבא, לאסתאבא בהו. ובגין פך פתיב, זאת החיה אשר תאכלו מכל, מכל ודאי, דאיהו נזא דשמא קדישא, לאתדבקא ביה. מכל הבהמה אשר על הארץ, בגין דהאי מיקלא דהאי בהמה אשתכח דכיא, ולא יסאב לכו, והא לכו חולקא בשמי, לאתדבקא ביה.

קד תו, זאת החיה אשר תאכלו. בפרעה פתיב, בזאת תדע פי אני יי'. הא זאת לקבלה, לאתפרעא מנה. אוף הקא זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה,

חלופי גרמאות
ס ל"ג עלאה.

מסורת הזהר

(ד ויקרא יא). ה (שמנת ו) בא לד אות קז חלק ג' קמה.

הסולם

מאמר

זאת החיה

ומשום זה כתוב, זאת החיה אשר תאכלו מכל, מכל, ודאי שהוא סוד השם הקדוש להתדבק בו. כי מכל רומז על היסוד שנק' כ"ל, שממנו סוד הדבקות בשמו. בסו"ה כי כ"ל בשמים ובארץ, שהיסוד מחבר ז"א ומלכות הנקראים שמים וארץ. מכל הבהמה אשר על הארץ, פירושו, אשר האכילה של הבהמה תהיה נמצאת בטורה, ולא תטמא אתכם, או יהיה לכם חלק בשמי שנקרא כ"ל, להתדבק בו.

קד תו, זאת החיה וגו': עוד. זאת החיה אשר תאכלו. כי בפרעה כתוב, בזאת תדע כי אני ה'. שפירושו, הרי זאת שהוא מלכות, כנגדן להפרע ממך. אף כאן, זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה, הרי זאת, כנגדכם להפרע מכם אם תטמאו נפשכם. מהו הטעם, שהמלכות ביחוד תענוש אותם. משום שהנפשות של בני אדם באות ממנה. כי הנפש נמשכת ממלכות והרוח מו"א, כנודע. ואם אתם תטמאו לאותה הנפש שהיא שלה, הרי זאת, שהיא המלכות, לנגדכם. אם לטוב, היא עומדת לכם, שתדבקו בה ותהיה לכם כל

יפגום אדם פיו ולשונו, משום שהוא פוגם בפה ולשון העליונים. וכל שכן לטמאות נפשו וגופו כולו, משום שנטמא בעולם האחר למעלה. וכבר העמדנו.

קב זאת החיה וגו' מכל הבהמה: שואל מקרא זה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו, שתחילה כתוב, זאת החיה, ואח"כ, מכל הבהמה וגו'. ומשיב, אלא אמר הקב"ה, בכל זמן שישאל שומרים נפשם וגופם שלא לטמא אותם, ודאי, זאת החיה אשר תאכלו, דהיינו שיהיו נמצאים בקדושה עליונה להתדבק בשמי, שהוא מלכות, הנקראת, זאת, ונקראת, החיה. על ידי בחירת בהמה היא, שבתרתי לכם אשר תאכלו לא תטמאו בהם, ותהיו דבקים בשמי. שהוא מלכות. ויהיה פירוש הכתוב, זאת החיה, תהיו דבקים במלכות הנקראת זאת החיה, אשר תאכלו מכל הבהמה, כאשר תאכלו בהמה טהורה שבחרתי לכם.

קג וכ"ל זמנא דלאו וכו': וכל זמן שאינם שומרים עצמם וגופם ממאכל ומשתה, יתדבקו במקום אחר הטמא, להטמא בהם.

(דפו"י דף מ"א ע"א)

לה

שמיני

הא זאת לקבליכון, לאתפנעא מנייכו, אי "תסאבון נפשכון. מאי טעמא. בגין דנפשטא מנה תו, ואי אתון "תסאבון להווא דילה, הא זאת לקבלייכו, אי לטב היא קיימא לגבייכו, אי לביש היא קיימא לגבייכו.

קה) אמר רבי אלעזר, זאת תחיה אשר תאכלו מפל תבהמה, מפל אינון דאחידן מן סטר דא, שארי לכו למיכל, וכל אינון דלא אתיין * מסטרא דא, אסיר לכו למיכל. בגין דאית בעינן דאתיין מסטרא דא, ואית דאתיין מסטרא אחרא מסאבא. וסימנא דלהון דכתיב, כל מפנסת פרסה. וגמרינן פלהו רשימן, וכלהו ארשים להו קרא. ובגין פה, כל מאן דאכיל מאינון דאתיין מסטרא דא מסאבא, אסתאב בהו, וסאיב לנפשיה דאתיא מסטרא דכיא.

קו) ר"ש אמר כלל פלא, כמה דאית עשר פתין דמהימנותא לעילא. פה אית עשר פתרי דתרשי מסאבי לתתא. וכל מה די בארעא, מנייהו אחידן בסטרא דא, ומנייהו אחידן בסטרא * אחרא.

קיז) ואי תימא, האי עז, דשריא עליה רוח * מסאבא. לאו הכי. דאי רוח מסאבא שריא ביה, אסיר לן למיכל. אלא אעברן בגווייהו, ויתחזון לקבליהון, ולא שריא לדיירא בהו, דכד אינון שריין, רוח אחרא אעבר עלייהו, ופרישן מגרמייהו. ובגין פה אתחזון לקבלייהו, ומקטרגי בגווייהו, ולא שליטי בהו בגרמייהו, וע"ד שרי לן למיכל.

קח) ת"ח, פיון דאתיין לשלטה בהו, אעבר רוחא תדא, וקפן עיינין

חלופי גרמאות

ע תסתאבון. פ תסתאבון להווא [; דהוא]. צ דא. ק מוסיף מסאבא לנו.

זאת החיה

הסולם

מאמר

האחר. והתיר לנו הכתוב, אותם בעלי חיים הנאחזים בצד הע"ט דקדושה, ואסר לנו כל בעלי חיים הנאחזים בצד עשר ספירות הטומאה.

קו) ואי תימא האי וכו': ואם תאמר, עז הוה שורה עליה רוח הטומאה, ומותר לנו לאוכלה. ומשיב, אינו כן. כי אם רוח הטומאה היה שורה בה היה אסור לנו לאכול אותה, אלא, רוחות הטומאה עוברים בתוכן, ונראים כנגדן, אבל אינם שורים לשכון בהן, כי כשהם באים לשרות בהן, רוח אחר, מצד הטהור, עובר עליהן, ורוחות הטומאה נפרדים מהן. וע"כ הם רק נראים כנגדן לקטרג מתוכן על בני אדם, ואינם שולטים בהן עצמן, ועל כן מותר לנו לאכלן.

קח) ת"ח ביון דאתיין וכו': בוא וראה, כיון שבאים, רוחות הטומאה, לשלוט בהן, עובר רוח אחר, מצד הטהור, והם נושאים עיניהם ורואים הרשימות שלהן, שומצד הטהור, נפרדים

כל טוב. ואם לרע היא עומדת לכם, שתענוש אתכם.

קה) אמר ר' אלעזר וכו': אר"א, זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה, היינו מכל אלו הנאחזים בצד הזה הטהור, מותר לכם לאכול, וכל אלו שאינם באים מצד הזה, אסור לכם לאכול. משום שיש בהמות הבאות מצד זה הטהור, ויש הבאות מהצד האחר הטמא. והסימן שלהם הוא שכתוב, כל מפרסת פרסה. ולמדנו שכולם רשומים, והכתוב רושם אותם כולם. ומשום זה, כל מי שאוכל מאלו הבאים מצד זה הטמא, נטמא בהם, ומטמא את נפשו הבאה מצד הטהור.

קו) ר"ש אמר כ"ל וכו': רבי שמעון אמר, כלל הכל הוא, כי כמו שיש עשר ספירות דאמונה למעלה, כך יש עשר ספירות דכשפים הטמאים למטה, וכל מה שיש בארץ, מהם אחוזים בצד זה, ומהם אחוזים בצד

(דפו"י דף מ"א ע"א * דף מ"א ע"ב)

ל

שמיני

וְחָמָן רְשִׁימִין דְּלֵהוֹן, וְאַתְפָּרְשֵׁן מִנְיָהוּ, אֲבָל אֲתַחֲזוּ לְקַבְּלֵיהוֹן, וְלֹא אֲסִירִי לָן לְמִיכָל.

קט) בֵּין י בְּבַעֲרִי, בֵּין בְּחִיּוֹתָא, בֵּין בְּעוֹפִי, בֵּין בְּנוּנֵי יָמָא, בְּכֻלְהוּ אֲתַחֲזוּן יְמִינָא וְשְׂמָאלָא, וְכָל מָאן דְּאֲתֵי מִסְטָרָא דִּימִינָא, שְׂאֲרֵי לָן לְמִיכָל. וְכָל אֵינוֹן דְּאֲתֵינִי מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא, בְּלֵהוּ אֲסִיר לָן לְמִיכָל. בְּגִין דְּדַרְגָּא דְכֻלְהוּ מִסְטָבָא, וְכֻלְהוּ מִסְטָבִין, וְרוּחַ מִסְטָבָא שְׂרָיָא בְּגוּוֹיָהוּ, וְדַרְי בְּהוּ. וְעַל דָּא רוּחָא קַדִּישָׁא דִישְׂרָאֵל, לֹא יִתְעַרֵב בְּהוּ, וְלֹא יִסְתָּאֵב בְּהוּ, בְּגִין דִּישְׂתַּפְחוּן קַדִּישִׁין, וְיִשְׁתַּמּוּדְעוּן לְעִילָא וְתַתָּא. וְנִפְאָה חוּלְקֵיהוֹן דִישְׂרָאֵל, דְּמִלְכָּא קַדִּישָׁא אֲתַרְעֵי בְּהוּ, וְכַעֲבֵי לְדַנְפָּאָה לְהוּ, וְלַקְדָּשָׁא לְהוּ עַל כֻּלָּא, בְּגִין דְּאַחֲזִין בֵּיהּ.

קו) תָּא תְּוִי, כְּתִיב יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפָּאָר, אִי קב"ה מִתְפָּאָר בְּהוּ בִישְׂרָאֵל, הִיךְ אֲתֵינִי לְאִסְתַּבָּא וְלֹאֲתַדְבָּקָא בְּסְטָרָא מִסְטָבָא. וְעַד כְּתִיב, וְהִתְקַדְּשֶׁתָּם וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי וְלֹא תִשְׁקְצוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם וְגו', מָאן דְּדָאִהוּ בְּדִיוקְנָא דְמִלְכָּא, לֹא לְכַעֲבֵי לִיהּ לְאַפְרָשָׁא מְאוּרְחוּי דְמִלְכָּא. וְכַגִּין כְּךָ רְשִׁים לְהוּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לִישְׂרָאֵל, כָּל אֵינוֹן דְּאֲתֵינִי מִסְטָרָא דָּא, וְכָל אֵינוֹן דְּאֲתֵינִי מִסְטָרָא אֲתַרָּא. וְנִפְאָה חוּלְקֵיהוֹן דִישְׂרָאֵל, דְּכְתִיב בְּהוּ, כָּל רֹאֲיָהֶם יִפְיִרוּם כִּי הֵם זֶרַע בְּרַךְ יְיָ, בְּרַךְ יְיָ מִמֶּשׁ, בְּרַךְ יְיָ בְּכֻלָּא.

קי"א) וְת"ת, כָּל מָאן דְּאָכִיל מֵאֵינוֹן מְאָכְלֵי דְאֲסִירִי, אֲתַדְבֵּק בְּסְטָרָא אֲתַרָּא, וְגַעֲלִיל נַפְשֵׁיהּ וְגַמְיָהּ, וְרוּחַ מִסְטָבָא שְׂרָיָא עָלֶיהּ, וְאַחֲזֵי גַמְיָהּ דְלִית לִיהּ חוּלְקָא

מסורת הזהר

1) (ישעיה מט) יתרו טו צ"ר. 2) (ישעיה סא) ויקהל קמו צ"ה. 3) דרינא. 4) דגרימא. 5) לרכאה ולקראש וליג ובעי וליג

חלופי גרסאות

7) בבעיראי בין בחיוואה. 8) מוסף ושמאלא רחמי ורינא. 9) מוסף דימינא מסטרא דרחמי. 10) מוסף דשמאלא מסטרא להו. 11) דיתוב. 12) כתוב וליג דישראל דכתוב בהו.

מאמר

ונפרדים מהן, אבל עוד נראים לפנינו. וע"כ אינן אסורות לנו לאכלן.

קט) בֵּין בְּבַעֲרֵי בֵּין וכו': בין בבהמות, בין בחיות, בין בעופות, ובין בדגת הים, ככולם נראים, ימין ושמאל, וכל מי שבא מצד הימין מותר לנו לאכול, וכל אלו שבאים מצד השמאל, כולם אסור לנו לאכול, משום שמדרגת כולם היא בטומאה, וכולם טמאים, ורוח הטומאה שורה בהם, ושוכן בהם, ועל כן רוח הקודש של ישראל לא יתערב בהם, ולא יטמא בהם, כדי שישראל ימצאו קדושים, ויהיו ניכרים למעלה ולמטה. אשרי חלקם של ישראל, שהמלך הקדוש רצה בהם ורצה לטהרם ולקדשם על הכל, משום שאחוזים בו.

קי) ת"ת כתיב ישרא"ל וגו': בוא וראה, כתוב ישראל אשר בך אתפאר. ואם הקב"ה (דפו"י דף מ"א ע"ב)

זאת החיה

מתפאר בהם בישראל איך יבואו להטמא ולהתדבק בצד הטומאה. וע"כ כתוב, והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ולא תשקצו את נפשותיכם וגו', מי שהוא בצלמו של המלך אינו צריך להפרד מדרכיו של המלך. ומשום זה, רשם הקב"ה לישראל כל אלו שבאים מצד הזה, וכל אלו שבאים מצד האחר. אשרי חלקם של ישראל שכתוב בהם, כל רואיהם יכירו כי הם זרע ברך ה', ברך ה' ממש. ברך ה' בכל דבר.

קי"א) וְת"ת כ"כ מָאן וכו': ובוא וראה, כל מי שאוכל מאלו מאכלות האסורים, מתדבק בצד האחר, ומתעב נפשו וגופו, ורוח הטומאה שורה עליו, ומראה עצמו שאין לו חלק באל העליון, ואינו בא מן הצד שלו, ואינו דבוק בו

לז

שמיני

בְּאַלְהָא עֲלָאָה, וְלֹא אֲתִי מִסְטָרִיָּה, וְלֹא אֲתַדְבֵּק בֵּיהּ. וְיֹאֵי יַפּוּק הָכִי מֵהַאי עֲלָמָא,
אֲחִידָן בֵּיהּ כָּל אֵינּוֹן יִדְאֲחִידָן בְּסֵטֶר דְּמִסְאָבָא, וּמִסְאָבִין לִיהּ וְדִיִּינִין לִיהּ כְּבִי
דְּאִיהּ גְּעֵלָא דְּמֵאֲרִיָּה, גְּעֵלָא בְּהַאי עֲלָמָא, וְגְעֵלָא בְּעֲלָמָא דְּאֲתִי.

קיב וְעִיד פְּתִיב, וְנִטְמַתָּם בָּם בְּלֹא א', דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח אֲסוּוֹתָא לְגַעוּלִיָּה,
וְלֹא נְפִיק מִמִּסְאָבּוֹתִיָּה לְעֲלָמִין. וְיִי לֹזֵן, וְיִי לְנַפְשֵׁיָּהּ, דְּלֹא יִתְדַבְּקוֹן בְּצִוְרָא
דְּחִי לְעֲלָמִין, דְּהָא אֲסִתְּאָבוּ. וְיִי לְגַרְמִיָּהּ, עֲלִיָּהּ פְּתִיב כִּי תוֹלְעַתָּם לֹא
תִּמּוֹת וְגו', וְהִיו דְּרֵאוֹן לְכָל בְּשָׂר. מֵאֵי דְּרֵאוֹן. סְרַחְוֹנָא. מֵאֵן גְּרִים לִיהּ, תְּהוּא
סֵטֶר דְּאֲתַדְבֵּק בֵּיהּ.

קיג יִשְׂרָאֵל אֲתִיָּן מִסְטָרָא דִּימִינָא, אֵי אֲתַדְבֵּקָן בְּסֵטֶר שְׂמֵאלָא, הָא פְּגִמִין
לְסֵטֶר דָּא, וּפְגִמִין לְגַרְמִיָּהּ, וּפְגִמִין לְנַפְשֵׁיָּהּ, פְּגִמִין בְּעֲלָמָא דִּין, וּפְגִמִין
בְּעֲלָמָא דְּאֲתִי. כ"ש מֵאֵן דְּאֲתַדְבֵּק בְּסֵטֶר דְּמִסְאָבָא, דְּכֹלָא אֲחִיד דָּא בְּדָא, וּכְתִיב
כִּי עִם קְדוֹשׁ אֲתָה לִי אֱלֹהֶיךָ וְגו'.

קיד ר' יוסי פתח ואמר, כִּי כָּל עֲמַל הָאָדָם לְפִיָּהּ וְגו'. אֲסִתְּפִלְנָא בְּמִלִּי
דְּשַׁלְמָה מְלָפָא, וְכִלְהוּ אֲחִידָן בְּחִכְמָה עֲלָאָה. כִּי עֲמַל הָאָדָם לְפִיָּהּ, הָאֵי קְרָא,
בְּשַׁעֲתָא דְּדִיִּינִין לִיהּ כִּי לֹבֵן בְּהַהוּא עֲלָמָא פְּתִיב, כִּי הַהוּא דִּינָא, וְכֹל מֵאֵי
דְּסָבִיל בְּהַהוּא עֲלָמָא, וְנִקְמִין מִנֵּיהּ נִקְמַתָּא דְּעֲלָמָא. לְפִיָּהּ: בְּגִין פִּיָּהּ, דְּלֹא
נְטִיר לִיהּ, וְסָאִיב לִיהּ לְנַפְשֵׁיָּהּ, וְלֹא אֲתַדְבֵּק בְּסֵטֶרָא דְּחִי, בְּסֵטֶרָא דִּימִינָא. וְגַם
הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמְלָא, לֹא תִשְׁתַּלֵּם לְעֵלְמָא וְלְעֲלָמֵי עֲלָמִין. ד"א לֹא תִמְלָא,

חזו"פ גרסאות מסורת הזהר (ישעיה סו) ב"ב וכה צ"ב. (ט) (דברים יד) שמות כד צ"ר. (י) (קהלת ו) חלק ג' מב. תקונים חדשים קיד ט"ד שט"ו.

חזו"פ גרסאות מסורת הזהר 1 מוסף ואי לא. 1 דאיתין מסטר. ח וכלא. ט מאן. י דינא.

מאמר	הסולם	ונטמתם כם
בו. ואם יוצא כך מעולם הזה, נאחזים בו כל אלו האחוזים בצד הטומאה, ומטמאים אותו, ודנים אותו כאדם שהוא מתועב מאדונו, מתועב בעולם הזה, ומתועב בעולם הבא.	בצד הטומאה, הנמשך מצד שמאל, שהוא נפגם בולו, כי הכל אחוז זה בזה, בצד הטומאה וצד שמאל אחוזים זה בזה, דחינו הקו שמאל שלמעלה שבפירוד מן הימין, שמשם נמשך הטומאה. וכתוב, כי עם קדוש אתה לה' אלקיך וגו'.	הוא נפגם בולו, כי הכל אחוז זה בזה, דחינו הקו שמאל שלמעלה שבפירוד מן הימין, שמשם נמשך הטומאה. וכתוב, כי עם קדוש אתה לה' אלקיך וגו'.
קיב וְעִיד דָּא כְּתִיב וכו': ועל זה כתוב, ונטמתם כם, בלי א', להורות, שלא נמצא רפואה אל התיעוב שבו, ואינו יוצא מטומאתו לעולם. אוי להם, ואוי לנפשיהם שלא יתדבקו בצרור החיים לעולם כי נטמאו, אוי לגופם, עליהם כתוב, כי תולעתם לא תמות וגו' והיו דראון לכל בשר. מהו דראון, סרחון. מי גרם להם זאת, הוא, צד ההוא שנתדבקו בו.	קיד ר' יוסי פתח וכו': רי"פ ואמר, כל עמל האדם לפיחו וגו'. הסתכלתי בדברי שלמה המלך, וכולם אחוזים בחכמה עליונה, והכתוב, כִּי עֲמַל הָאָדָם לְפִיָּהּ, הנה מקרא הזה, בשעה שדנים לאדם בעולם ההוא, כתוב, שכל דין ההוא וכל מה שטובל בעולם ההוא, שנוקמים ממנו נקמת העולם, כל זה הוא, לפיחו, משום פיהו שלא שמר אותו, וטימא את נפשו, ולא נתדבק בצד החיים בצד ימין. וגם הנפש לא תמלא, שלא יושלם הדין שלה לעולם ולעולמי עולמים. פירוש אחר. לא	הוא נפגם בולו, כי הכל אחוז זה בזה, דחינו הקו שמאל שלמעלה שבפירוד מן הימין, שמשם נמשך הטומאה. וכתוב, כי עם קדוש אתה לה' אלקיך וגו'.
קיג יִשְׂרָאֵל אֲתִיָּן מִסְטָרָא וכו': ישראל באים מצד הימין, אם מתדבקים בצד שמאל הרי פוגמים לצד הזה, הימין, ופוגמים את גופם ופוגמים את נפשם, הם פגומים בעולם הזה ופגומים לעולם הבא. כל שכן מי שמתדבק		

(דפו"י דף מ"א ע"ב *) דף מ"ב ע"א

לח

שמיני

לא תשתלים לסלקא לאתנהא לעלמין, בגין דהא אסתאבת, ואתדבקת בסטרא אחרא.

קטו) רבי יצחק אמר, כל מאן דאסתאב בהו, כאילו פלח לע"ז, דאיהו תועבת יי, וכתוב לא תאכל כל תועבה. מאן דפלח לע"ז, נפיק מסטרא דחיי, נפיק מרשותא קדישא, ועייל ברשותא אחרא. אוף מאן דאסתאב בהני מיכלי, נפיק מסטרא דחיי, ונפיק מרשו קדישא, ועייל ברשותא אחרא. ולא עוד, אלא דאסתאב בהאי עלמא, וכעלמא דאתי. וע"ד ונטמתם בם כתיב בלא א'.

קטז) וכתוב, ולא תשקצו את נפשותיכם בבהמה ובעוף ובכל אשר תרמוש האדמה אשר הבלתי אתכם לטמא. מאי לטמא. לטמא לעמין עע"ז, דהא אינון מסאבין, ומסטרא דמסאבא קא אתיין. וכל חד אתדבק באתריה.

קיז) רבי אלעזר הוה יתיב קמי דר' שמעון אבוי, א"ל, הא דתנינן זמין קב"ה לרפאה להו לישראל, בפה. אמר ליה, בפה דכתיב, ונרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וגו'. בין דאתדפאן 'מתקדשן, וישראל דאתדבקן ביה בקב"ה, קדש אקרונ, דכתיב קדש ישראל ליי ראשית תבואתה, וכתוב ונאנשי קדש תהיון לי, ופאין אינון ישראל, דקב"ה קאמר עליהו, והייתם קדושים פי קדוש אני יי, בגין דכתיב וכו תדבק, וכתוב לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום הללויה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

כ לשאר עמין, ל מקדש.

כ (דברים יז) שמות קא צ"ו. ל (יהזקאל לו) וישב לו צ"א. מ (ירמיה ב) משפטים מג צ"ט. נ (שמות כב) משפטים קנט צ"ר. ס (תהלים קמו) פקודי רכא צ"ג.

מאמר

הסולם

ונטמתם בם

מתדבק במקומו. ישראל בהבאים מצד הקדושה, והעמים עכו"ם בהבאים מצד הטומאה.

קיז) ר' אלעזר הוה וכו': ר"א היה יושב לפני ר' שמעון אביו. אמר לו, זה שלמדנו, שעתיד הקב"ה לטהר את ישראל, במה יטהר אותם. א"ל, במה שכתוב, וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וגו'. שה"ס מימי החסד המלבישים וכוללים את הארת השמאל, שמשם בא הטהרה. וכיון שנטהרים הם מתקדשים, שמתדבקים בקדושת ז"א, שבו המוחין דא"א הנקראים קדש. וישראל שמתדבקים בהקב"ה נקראים קדש. שכתוב, קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. וכתוב, ונאנשי קדש תהיון לי. אשרי הם ישראל שהקב"ה אומר עליהם, והייתם קדושים כי קדוש אני ה'. משום שכתוב וכו תדבק. וכתוב, לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום הללויה. דגים

לא תמלא, שלא תהיה נשלמת לעולם לעלות למקומה, משום שנטמאת ונתדבקת בצד האחר.

קטו) ר' יצחק אמר, וכו': רי"א, כל מי שנטמא בהם, הוא, כאלו עבד עבודה זרה, שהוא תועבת ה'. וכתוב, לא תאכל כל תועבה. מי שעובד עבודה זרה יוצא מצד החיים, יוצא מרשות הקדושה ונכנס ברשות אחרת, כן מי שנטמא באלו המאכלות, יוצא מצד החיים, ויוצא מרשות הקדושה ונכנס ברשות אחרת. ולא עוד, אלא שנטמא בעולם הזה ובעולם הבא. וע"כ, ונטמתם בם, כתוב בלי א'.

קטז) וכתוב, ולא תשקצו וגו': וכתוב, ולא תשקצו את נפשותיכם בבהמה ובעוף ובכל אשר תרמוש האדמה אשר הבלתי לכם לטמא מהו לטמא. הוא, לטמא בהם העמים עכו"ם. כי הם טמאים, ובאים מצד הטומאה, וכל אחד (דפו"י דף מ"ב ע"א)

ל"ט

שמיני

דעיא מהימנא

קידח) דגים וחגבים, אינן טעונין שחיטה, אלא אסיפתם היא המתרת אותם. הכי מארי מתיבתא, אין צריכין שחיטה, אלא דאתמר בהון, ויגוע ויאסף אל עמיו. מה נוגי זמא, חיותן בימא. אף תלמידי חכמים, מארי מתניתין, חיותיהו באורזיתא, ואי אתפרשן מנה, מיד מתים. תנאין דמתניתין, דבה אתרבו פנוגי זמא, ואי אינון דביבשתא זעלון למיא, ולא זרעין לשטטא, אינון מיתין. אבל אדם דאינון מארי קבלה, דאיהו לעילא מפלהו, אתמר ביה וירדו בדגת הים ובעוף השמים.

ק"ט) דאינון מארי מתניתין תנינא, התנין הגדול, נחש ברית, לקבל והברית התיכון בתוך הקרשים, בזמנא דתנינן מארי משנה אית בהון מחלוקת, ומקשין דא לדא, בלע לתבריה. והאי איהו תלמיד זעיר שלא הגיע להוראה ומורה, חייב מיתה. ואי אינון שוין דא לדא, ואית בהון מחלוקת, וקושיא, אתמר בהון את והב בסופה, אוקמוה אהבה בסופה. (ע"כ רע"ט).

חלופי גרסאות

ח תנינא. ו ביבשתא. ט ל"ג דאינון מארי קבלה; דאינון מארי קבלה דאינון לעילא. ט תנינא. פ דתנינן. צ זעיר תלמיד. ק מוסיף בהון לבסוף.

מסורת הזהר

U (בראשית מט) ויחי רנו צ"א. פ (שם א) תרומה רפו צ"ג. Z (ישעיה כז) בא כב צ"ב. Q (שמות כו) הקסה"ז יג צ"א. R (במדבר כא) בשלח עב צ"ש.

הסולם

דגים וחגבים אין צריכים שחיטה

מכולם, ונאמר בו, וירדו בדגת הים ובעוף השמים, שהם בעלי המשנה.

ק"ט) דאינון מארי מתניתין וכו': כי אלו בעלי המשנה הם תנינים. דהיינו התנין הגדול נחש ברית, כנגד והברית התיכון בתוך הקרשים, שה"ס ת"ת. ובזמן שהתנינים בעלי המשנה יש בהם מחלוקת, ומקשים זה לזה. בולע אחד לחבירו, אם זה הוא תלמיד קטן שלא הגיע להוראה ומורה, שהוא חייב מיתה. ואם הם שוים זה לזה, ויש בהם מחלוקת וקושיא, נאמר בהם לבסוף ואת והב בסופה. והעמדנו אהבה בסופה. (קדושין ל:.) (ע"כ דעיא מהימנא).

סליק פרשת שמיני

מאמר

דעיא מהימנא

קידח) דגים וחגבים אינן טעונין שחיטה, אלא אסיפתם היא המתרת אותם. כך הם ראשי הישיבה אינם צריכים שחיטה, בשעת מיתתם, כשאר בני אדם שנשחטים בחברו של מלאך המות, אלא שנאמר בהם, ויגוע ויאסף אל עמיו. שנאספים בלי שחיטה, המנוולת את המת. מה דגת הים חיותם בים, אף תלמידי חכמים בעלי המשנה, חיותם בתורה, ואם נפרדים מן התורה מיד מתים. תנאי המשנה מגודלים בהתורה, כדגת הים בים, ואם אלו שביבשה עולים למים, ואינם יודעים לשוט, הם מתים. אבל אדם, שהם בעלי קבלה, הוא למעלה

(דפו"י דף מ"ב ע"א)

